

*”Om jag kan lämna 75 % av min kultur så måste
Finland acceptera 25 % av min”*

-en narrativ studie av invandrares syn på integreringen till ett
nytt samhälle

Abstrakt

Författare: Julia Grannas	Årtal: 2018
Arbetets titel: <i>"Om jag kan lämna 75 % av min kultur så måste Finland acceptera 25 % av min"</i> –en narrativ studie av invandrades syn på integreringen till ett nytt samhälle.	
Magisteravhandling i socialpolitik	Sidantal: 70
Socialpolitik, Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier, Åbo Akademi	
<p>Syftet med den här uppsatsen är att förstå migration och integration samt att fundera över olika teorier som kan hjälpa oss att förstå vilka faktorer som påverkar invandring och integrering, samt vilka hinder och möjligheter som invandrare möter. Det finns många olika skäl till varför migranter kommer till Europa. Det finns individer som blivit tvungna att fly från krig eller andra katastrofer medan en del söker sig frivilligt till andra länder för att skapa bättre livsmöjligheter för sig själva och sin familj. Begreppet integration är en process där invandrare ska bli delaktiga och aktiva i det nya samhället. Idag har begreppet fått två olika betydelser, det ses som en nyckel för invandrare att lyckas med sitt nya liv och har även blivit en samhällsrelaterad diskussion till följd av den ökade flyktingströmmen i världen. Integrationspolitiken i Finland har som fokus att stödja barnfamiljer och främja sysselsättningen för vuxna, och för att lyckas med detta anses undervisningen i finska och svenska vara speciellt viktig. Att aktivera och engagera den civila befolkningen i integreringen ses som en viktig nyckel för att kunna inkludera den nya befolkningen i det vardagliga livet.</p> <p>För min forskningsdel har jag intervjuat individer som håller på att integrera sig i det finländska samhället för att kunna ta reda på vad individerna själva anser om integrationsprocessen. Genom mina intervjuer med individer som är inne i den här processen så ville jag förstå integreringen ur deras synvinkel. Jag ville få fram deras åsikter, upplevelser, känslor och erfarenheter. Jag tyckte det var viktigt att höra invandrarna egna historier och erfarenheter, för att kunna se om teori och verklighet går hand i hand. Min studie baseras på livshistorier och tanken var att använda mig av tematiserade intervjuer så respondenterna själva skulle få berätta vad de känner är relevant för ämnet, i praktiken blev det ändå en halvstrukturerad form på intervjuerna. Undersökningsgruppen omfattar fem invandrare, tre män och två kvinnor, och representerar tre olika nationaliteter: Irak, Syrien och Kurdistan. Utgående från resultatet kan man se att i Finland har vi ett problem kring bemötandet till individer med en annan kultur. Det finns rasism i vårt samhälle, förutfattade meningar som försvårar hela processen, och det här börjar redan i grundskolan och fortsätter ut i arbetslivet. Det finns även en stor oro kring arbete, speciellt bland den äldre befolkningen. Det är svårt för de med utbildning och arbetserfarenhet att behöva börja om från början och känna att deras kunskaper inte duger här. Mina resultat stämmer bra överens med tidigare forskning och ger en lite dyster bild gällande situationen i Finland. Exempel på forskning som stämmer överens med min presenteras i korthet i den avslutande diskussionen.</p>	
Sökord: Migration, integration, invandrare, asylsökanden, politik, arbete, språk, kultur, rasism, delaktighet, samhälle.	

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Syfte och frågeställningar.....	2
1.2 Begreppsförklaringar	3
2. Migration.....	5
2.1 Vad är migration?	5
2.2 Migrationsmönster och olika former av migration.....	6
2.3 Push och pull- modellen.....	9
2.4 Invandringen till Finland.....	10
2.5 Asylprocessen i Finland	11
2.6 Europeiska Unionens migrations politik	12
3. Integration	14
3.1 Vad är integration?.....	14
.....	16
3.2 Olika dimensioner av integreringen.....	16
3.2.1 Den strukturella integreringen	17
3.2.2 Den kulturella integreringen	17
3.2.3 Den nedåtgående integreringen	18
3.2.4 Ackulturation	19
3.3 Praktik som en del av integrationen.....	20
3.4 Integreringsprocessen: Styrdokument och riktlinjer i Europa och Finland	22
3.4.1 EU- kommissionens riktlinjer för integrationsarbetet.....	22
3.4.2 Integrationen i Finland	23
4. Olika teoretiska förklaringsmodeller i fråga om integration.....	27
4.1 Intersektionalitetsteori.....	27
4.1.1 Intersektion och integrering.....	29
4.1.2 Etnicitet	30
4.2 Diskrimineringsteori	32
4.2.1 Diskriminering i anställningsprocessen	32
4.2.2 Diskriminering gällande språkkunskaper	34
5. Metodkapitel	36
5.1 Precisering av forskningsproblemet.....	36
5.2 Undersökningsgruppen	37
5.3 Kvalitativ forskning	37

5.4 Narrativ metod.....	38
5.4.1 Tematisering och planering inför en livsberättelseintervju	40
5.4.2 Att utvärdera och analysera narrativ analys	41
5.5 Undersökningens genomförande	41
5.6 Perspektiv på undersökningens kvalitet	42
5.6.1 Reliabilitet	42
5.6.2 Validitet	43
6. Resultat	46
6.1 Hur var det att komma till Finland?.....	46
6.2 Språket och studier.....	48
6.2.2 Praktik som en del av språkkursen.....	49
6.2.3 Tar man tillvara invandrarnas tidigare kunskaper?.....	49
6.3 Att möta en ny kultur	50
6.4 Arbete.....	52
6.5 Kontakten till den lokala befolkningen.....	52
6.6 Rasism.....	54
6.6 Åsikter kring integreringen i Finland.....	56
6.6.1 Fokus på arbete	56
6.7 Hur lyckas med integreringen?.....	59
7. Avslutande diskussion	61
7.1 Sammanfattning.....	61
7.2 Diskussion	63
7.3 Kritisk blick på forskningsresultatet samt förslag till fortsatt forskning	64
Källförteckning	66

1. Inledning

Europa som tidigare har ansetts vara en sändarkontinent, där utflyttningen har överskridit inflyttningen, har nu blivit en mottagarkontinent istället på grund av de stora migrationsströmmarna till de europeiska länderna under de senaste sextio åren. Få frågor är så politiskt laddade som den nuvarande migrationsfrågan. Många politiska aktörer målar upp invandrargrupper som ett kulturellt, ekonomiskt och socialt problem i samhället. Denna negativa bild hänger oftast samman med kulturell tillhörighet, ursprungsland samt hudfärg. Detta tyder på att det är svårt att skilja migrationsfrågor från frågor som har att göra med tolerans mot andra kulturer och integration. Det är vanligt att kulturella skillnader ses som ett hot mot en stats kulturella homogenitet samt mot den nationella identiteten. (Berg & Spehar, 2011.)

Med migration menar man en rad händelser en individ eller familj går igenom under deras förflyttning från ett land till ett annat. Hopp och förväntningar om ett bättre liv hjälper individen att klara av alla de svårigheter de möter under migrationen. Det nya landet och ett permanent uppehållstillstånd betyder trygghet för individen, men samtidigt möts de av nya utmaningar. (Al-Baldawi, 2014.)

Berg och Spehar (2011) lyfter upp två motpoler i den europeiska debatten angående migrationens relation till den nuvarande välfärdspolitiken. Motståndarna till en mera generös migrationspolitik brukar hävda att en fri migration och den europeiska välfärdspolitiken inte går hand i hand eftersom invandrare från fattigare länder kommer utnyttja vårt universella välfärdssystem istället för att arbeta. Konsekvenserna av detta anses bli ett lägre politiskt stöd för välfärdsstaten, en minskning av skatteunderlaget och en gradvis nedmontering på grund av höga kostnader. Den andra motpolen som företräds av t.ex. EU-kommissionen, säger däremot att de europeiska länderna inte kommer klara av att upprätthålla välfärden i framtiden utan en ökad migration. Européerna blir äldre och nativiteten blir lägre vilket betyder att den aktiva befolkningen minskar vilket i sin tur innebär att invandringen behövs. Att antalet aktiva på arbetsmarknaden inte minskar är viktigt för ländernas ekonomi, speciellt med tanke på skatteintäkterna som behövs för att täcka kostnaderna för bl.a. hälsovård och pension. Frågor om exkludering och inkludering av migranter i mottagarländerna är viktiga frågor kring problematiken gällande migration och välfärd. Villkoren för sociala rättigheter och andra aspekter kring medborgarstatus skiftar mellan de europeiska länderna.

Att invandrare ofta ställs inför en låg sysselsättning och hög arbetslöshet vilket medför låga inkomster och ett högt bidragsmottagande är ingenting speciellt för Finland, utan är ett problem i de flesta länder med en immigrantbefolkning. Invandrades sysselsättningsnivå jämfört med ursprungsbefolkningens är en central indikator på framgång på arbetsmarknaden. Det här mätningssystemet tillämpas för det mesta i europeiska studier medan t.ex. amerikanska studier i allmänhet koncentrerar sig på löneskillnader. De här två olika fokusområdena har antagligen uppstått till följd av att arbetslösheten har varit större i Europa jämfört med USA och Kanada, att det institutionella systemet ser annorlunda ut och att den offentliga sektorn har en större roll i de europeiska länderna. Dessutom har Europa ett mer utvecklat system gällande den sociala tryggheten med bl.a. arbetslöshetsunderstöd och utkomststöd. Det här betyder alltså att en arbetslös i USA inte utgör en lika stor börda för den offentliga ekonomin som här i Europa. De bakomliggande orsakerna till en högre arbetslöshet bland invandrare är ändå de samma oberoende av vilket mätningssystem man tillämpar. (Saarela, 2011.)

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med den här uppsatsen är att förstå migration och integration samt att diskutera hur dessa fenomen kan förstås teoretiskt. Med hjälp av de teorier som presenteras kan vi få en förståelse över de faktorer som påverkar invandring och integrering, samt vilka hinder och möjligheter som invandrare möter. Integreringen in i ett nytt samhälle är en lång och ofta svår process, därför kommer jag även se på olika teorier som kan hjälpa till att förklara varför en del lyckas eller misslyckas med det här. För min forskningsdel har jag intervjuat individer som håller på att integrera sig i det finländska samhället för att kunna ta reda på vad individerna själva anser om integrationsprocessen. Jag ville höra invandrarna egna historier och erfarenheter, för att kunna se om teori och verklighet går hand i hand.

Frågeställningarna i uppsatsen är: vad är migration och vilka olika slags migrationsformer finns det? Hur ser migrationspolitiken ut? Vad är integrering och vilka olika dimensioner av integrering finns det? Vilka riktlinjer finns det för integrationsarbetet på internationell och nationell nivå? Vilka teorier kan förklara varför några har det lättare eller svårare att integreras i ett nytt samhälle? Hur fungerar integrationen i Finland enligt invandrare själva?

1.2 Begreppsförklaringar

Migration syftar på en förflyttning av människor, med avsikten att permanent bosätta sig på ett nytt ställe. Migration är ett brett begrepp som kan delas in i immigration (invandring) och emigration (utvandring). (Berg & Spehar, 2011.)

En *flykting* har orsak att befara förföljelse i sitt hemland på grund av bland annat ras, nationalitet, religion eller politisk åsikt. Även individer som inte kan återvända till sitt hemland på grund av krig och våld kan klassas som flyktingar. Enligt siffror från UNHCR har ungefär 11 miljoner människor flytt till ett annat land medan det finns cirka 26 miljoner interna flyktingar i världen. Interna flyktingar är individer som stannar och blir flyktingar i hemlandet. (Finlands Röda Kors, a.u.å.)

En *asylsökande* är en person som i ett främmande land ansöker om skydd och därmed även uppehållstillstånd. I regel ska en person få stanna i ett land om hen är i behov av internationellt skydd på grund av humanitära skäl. Så länge ens ärende behandlas och man väntar på att få svar klassas man som asylsökande. Då en utlänning anländer till en främmande stat ska en asylansökan göras så snabbt som möjligt, till exempel vid gränsen eller på en polisstation, därefter görs en utredning där myndigheterna reder ut den sökandes bakgrund, identitet och reserutt. (Finlands Röda Kors, a.u.å.)

Kvotflyktingar är flyktingar som lämnat sitt hemland och rest till ett land där de inte har möjlighet att bosätta sig permanent och därmed kan bli föremål för omplacering i ett annat land, inom vad som kallas för flyktingkvot. Det är FN:s flyktingkommissariat, UNHCR, som sköter omplaceringar av individer som anses behöva mest skydd. Kvotflyktingar behöver inte gå igenom asylprocessen utan de ska få stanna i det land dit de kommer. Idag tar ca 25 länder emot kvotflyktingar. Finlands kvot har sedan 2001 varit 750 personer per år. På grund av den svåra situationen i Syrien ökade dock riksdagen kvoten till 1 050 under åren 2014-2015. (Migrationsverket, 2018.)

Invandrare är en gemensam benämning på alla som har flyttat över ett lands gränser, oberoende av orsak (Finlands Röda Kors, a.u.å). Den här termen kommer jag använda mest i min avhandling och menar då personer som sökt asyl och fått uppehållstillstånd.

Integrering är en process som styrs av lagar och som startar då en person kommer till ett nytt land och möter en ny kultur och en ny samhällsstruktur. Med hjälp av integreringsprocessen

ska individen klara av att anpassa sig till det nya landet, samt hitta vägar att bli delaktig i samhället. Språket är en avgörande aspekt för hur integreringen kommer gå, därför är språkundervisningen av stor betydelse. Detta är en process som kan ta flera år. Integreringen är ett samarbete mellan olika statliga och kommunala myndigheter och målet är att lära ut samhällliga rättigheter och skyldigheter samt att få de nya medborgarna att känna sig som en del av samhället. (Inrikesministeriet,b,u.å.)

2. Migration

I det här kapitlet kommer jag ta upp vad begreppet migration egentligen innebär samt kort redogöra för olika orsaker till att människor väljer att emigrera eller fly från sitt hemland. Eftersom det finns olika orsaker till att människor flyttar över länders gränser finns det även olika migrationsformer, vilka kommer presenteras i kapitlet. Jag kommer även att i korthet diskutera invandringen till Finland samt fundera över EU:s migrationspolitik.

2.1 Vad är migration?

Antalet personer med utländsk bakgrund kan variera mycket beroende på hur man definierar vem som är en utlänning. Med tre utgångspunkter kan man definiera utländska invånare:

- ✓ personer som är födda i ett annat land
- ✓ utländska medborgare som trots att de vistas i ett annat land fortfarande har medborgarskap i ursprungslandet
- ✓ personer med ett annat språk som modersmål

Det är alltså inte betydelsefullt vad vi anser då vi talar om utlänningar. Av ca 508 miljoner människor som bodde inom EU år 2014 var ca 51 miljoner utlandsfödda och år 2015 i Finland var ungefär 6,1 % av landets invånare utlänningar. (Migrationsinstitutet, 2016.)

Berg och Spehar (2011) menar att migration på en övergripande nivå kan definieras som människors rörlighet inom en stat eller över en internationell gräns, vilket vanligtvis leder till ett tillfälligt eller permanent byte av bostadsplats. Migration har blivit ett allt vanligare begrepp som inom forskning används oftare än till exempel invandring eller utvandring. Inom forskningen har det blivit vanligt att dela in begreppet i två olika huvudgrupper, nämligen *frivillig och ofrivillig migration*. Med frivillig migration menar man den grupp människor som själva väljer att flytta från sitt ursprungsland på grund av bland annat familjeskäl eller ekonomiska skäl. Med ofrivillig migration däremot menar man de människor som tvingas fly från sitt hemland på grund av katastrofer, krig, tortyr eller brott mot de mänskliga rättigheterna. Sådana här orsaker är oftast avgörande då det gäller flyktingar och internflyktingar.

Al-Baldawi (2014) menar att migration avser en rad händelser en individ eller familj går igenom under deras flykt från ett land till ett annat. I stora drag är migration starkt kopplat till att bryta upp och separeras från någonting. Det handlar om att lämna relationer, värderingar, traditioner

och människor för att möta ett helt nytt samhällssystem. Hopp och förväntningar om ett bättre liv hjälper individen att klara av alla de svårigheter de möter under migrationen. Det nya landet och ett permanent uppehållstillstånd betyder trygghet för individen, men samtidigt möts de av nya utmaningar. Att förstå en ny kultur och traditioner, att lära sig ett nytt språk och hitta ett arbete är en process som kan ta flera år.

Majoriteten av flyktingar blir utvisade och avvisade, samtidigt som den allt mer restriktiva politiken lett till att antalet illegala invandrare bara ökar. Det har näst intill blivit olagligt att ta sig in i Europa trots att söka asyl är en mänsklig rättighet. Allt fler smugglas in på farliga vägar, enligt medias rapporter har medelhavet blivit en massgrav. Båtflyktingar drunknar, andra fryser ihjäl i bergen och några kvävs i låsta lastbilar. (Elmeroth & Häge, 2016.)

2.2 Migrationsmönster och olika former av migration

Globaliseringen kan ses som en orsak till att migrationen i världen har ökat. Med globalisering menar jag de faktum att världen har blivit öppnare och därmed gjort det lättare för människan att röra på sig. Antalet migranter i världen har fördubblats under 20 år. 232 miljoner av jordens 7,3 miljarder människor bor idag som migranter, varav ca 20 miljoner av dem är flyktingar. (Migrationsinstitutet, 2016.)

Efter att antalet asylsökande ökat efter år 2015 har invandring och migration blivit ett aktuellt ämne i Europa och i hela världen, trots att invandring inte är en ny händelse. I Finland presenteras ämnet dock som ett relativt nytt fenomen och jämfört med västeuropeiska länder så är migrationen hit till Finland relativt låg. Trots detta har invandringen till Finland ändå ökat under åtminstone tre årtionden. År 2000 var utomlandsfödda personer i Finland ca 2.6 % av befolkningen, år 2016 hade antalet stigit till 6.5 % där 180 olika nationaliteter är representerade. (Bäckman, 2017.)

De flesta länder i Europa har ett nettoinflöde av migranter. För västeuropeiska länder som bland annat Tyskland, Storbritannien och Frankrike har detta stämt sedan 1960-talet. Under de senaste 40 åren har dessa länder haft relativt stabila migrationstrender. Under 1980-talet blev en annan grupp av länder mottagarländer på grund av politisk stabilitet och ett växande ekonomiskt välstånd. Exempel på dessa länder är Grekland, Portugal och Finland. Länder vid EU:s östra gränser blev efter 1989 viktiga transitländer för människor som försökte ta sig vidare in i Europa. Spanien, Tyskland och Storbritannien är de länder som tagit emot mest migranter, dessa

tre länder har tillsammans tagit emot 60 % av alla migranter som tagit sig till Europa. Det finns även stora skillnader mellan medlemsstaterna i EU, gällande ifall de mottagna migranterna kommer från ett annat EU-land eller från ett så kallat tredje land. (Berg & Spehar, 2011.)

Det finns många olika skäl till att migranter kommer till Europa. Det finns individer som blivit tvungna att fly från krig eller andra katastrofer medan andra söker sig frivilligt till andra länder för att skapa bättre livsmöjligheter för sig själva och sin familj. Många migranter behöver hjälp av smugglare för att kunna ta sig ända till Europa och utsätts för stor fara under hela resan. I mottagarländerna händer det att många utnyttjas som billig arbetskraft av arbetsgivarna och blir utsatta för olika former av diskriminering. Migranter kan hittas i arbetslivets alla nivåer och fylla de luckor där de infödda inte längre räcker till. Det kan både handla om högutbildade läkare och ingenjörer eller lågbetalande arbeten som europeiska invånare inte själva vill utföra. (Berg & Spehar, 2011.)

Arbetsmigration är en process där individer reser mellan två länder för att arbeta, vanligtvis eftersom mottagarlandet har en aktiv efterfrågan efter arbetskraft från andra länder. På grund av den åldrande befolkningen i Europa anses denna migration bli allt mera efterfrågad. Beroende på varifrån man kommer gäller olika regler för arbetsmigration. Inom EU råder en fri rörlighet medan medborgare från andra länder behöver speciella tillstånd. Storleken på denna migration varierar mellan olika länder och beror oftast på olika regler gällande arbets- och uppehållstillstånd. Under de senaste årtionden har fenomenet ”brain drain” fått större uppmärksamhet och handlar om att högutbildade människor från i huvudsak fattigare länder flyttar till rikare länder för att arbeta. Konsekvenserna för hemlandet kan bli att de halkar efter ännu mera på grund av förlorade inkomster i form av arbetskraft. (Berg & Spehar, 2011.)

Asylmigration syftar på migrationsströmmar där individen avser ansöka om asyl i mottagarlandet. Asyl är det skydd stater kan erbjuda förföljda personer som valt att fly från sitt hemland. En asylsökande är en person som ansökt om asyl men ännu inte fått beslut angående uppehållstillstånd. I praktiken har en asylsökande inte rätt att själv välja mottagarland utan ska söka sig till det närmaste område där det är säkert, detta kallas principen om första asylland. Antalet asylsökande varierar både mellan olika tidsperioder och mellan olika länder. Stora stater som t.ex. Frankrike, Storbritannien och Tyskland brukar ha störst antal asylsökande men går man efter befolkningsmängden så är det oftast mindre stater som får mest. (Berg & Spehar, 2011.)

Då personer flyttar till ett mottagarland för att förenas med olika familjemedlemmar talar man om *anhörigmigration*. Denna form av migration som även kan kallas *familjeåterförening*, utgör i många EU-länder en stor andel av den totala migrationen. På grund av att striktare regler satts upp angående villkoren för denna migrationsform i många länder har man dock kunnat se en minskning bland den här gruppen. Till exempel i Tyskland och i Nederländerna kan man se en tydlig minskning på grund av en ny lagstiftning och delvis eftersom ålderskravet för att bilda familj har höjts till 21 år. (Berg & Spehar, 2011.)

Regional migration handlar om migration inom det geografiska området där man lever, vilket betyder att man inte flyttar längre än till de närmsta grannländerna. Orsakerna till denna form av migration kan vara de samma för de andra formerna. Eftersom flyktingarna stannar i något av sina grannländer så utgör den här typen av migration den vanligaste formen. (Al-Baldawi, 2014.)

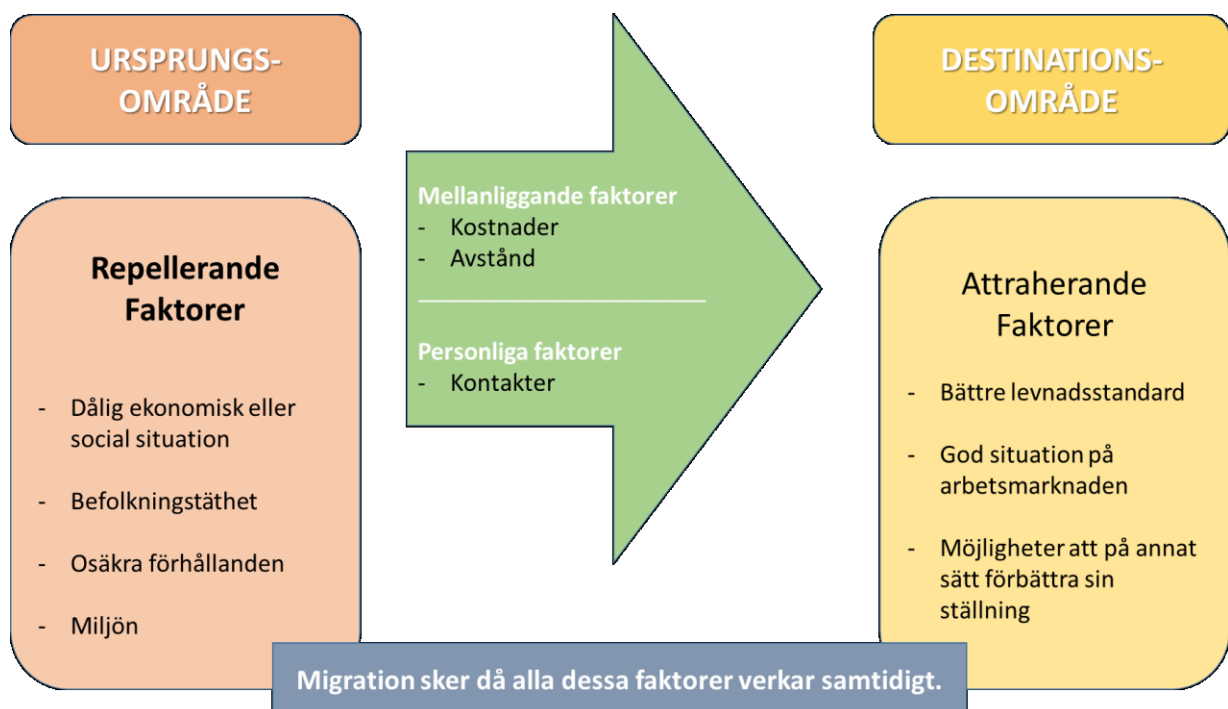
Med *irreguljär migration* menar man personer som uppehåller sig i ett land illegalt, så kallade papperslösa. Det kan ofta handla om individer som stannar kvar i ett land efter att ett arbetstillstånd eller visum gått ut. I andra fall handlar det om människor som valt att ”gå under jorden” för att förhindra myndighetsbeslut gällande utvisning. Det är svårt att uppskatta antalet papperslösa som bor och arbetar i något europeiskt land. Olika uppskattningar har visat mellan 4-8 miljoner människor. Orsaken till det här stora antalet är att det finns en stor arbetsmarknad för migranter utan tillstånd, t.ex. inom jordbruks-, hushålls- och restaurangsektorn. (Berg & Spehar, 2011.)

Trafficking som i vanligt tal kallas för *människohandel* syftar på olagligt frihetsberövande av människor. Dessa individer utnyttjas till tvångsarbete, ofta inom fabriker och hushållsarbete, men även inom sexindustrin. För att individers situationer ska ses som ett fall av trafficking ska det enligt FN:s traffickingprotokoll finnas någon form av bedrägeri med i bilden. Det som oftast förknippas med trafficking är unga kvinnor eller barn som utnyttjas inom sexindustrin. Det är vanligt att människor i samband med sin flykt hamnar i skuld till smugglaren och därför tvingas acceptera omänskliga arbetsvillkor av rädsla för att utvisas. Trafficking är en kriminell verksamhet och olika myndigheter och nationer har därmed en plikt att bekämpa dessa brott. Det är dock oftast svårt för individer att kunna bevisa att den här sortens brott faktiskt hänt. (Elmeroth & Häge, 2016.)

2.3 Push och pull-modellen

Inom migrationsforskningen brukar orsakerna till migration förklaras med så kallade push och pull-faktorer, som kan relateras till en samhällelig samt en individuell nivå. En traditionell push-faktor är strävan efter en bättre levnadsstandard. Att människor med liknande eller samma språk och traditioner, eller att familjemedlemmar finns i ett annat land utgör starka pull-faktorer. (Berg & Spehar, 2011.)

Det är en stor skillnad mellan att tvingas bort och att dras till ett land. Orsakerna till migration kan förklaras med hjälp av push-pull-modellen, genom att söka attraherande, personliga, mellanliggande och repellerande faktorer. Modellen nedan hjälper till att förklara detta. Då alla faktorer verkar samtidigt sker migration. Pull-faktorer drar människor till ett land med hopp om en bättre framtid medan push-faktorer tvingar individer att fly för att ha en möjlighet att fortsätta leva. (Migrationsinstitutet, 2016.)

Faktorer som förklarar migration. Källa: Migrationsinstitutet, 2016.

Repellerande faktorer utgörs oftast av en dålig ekonomisk eller social situation i ursprungslandet eller andra osäkra framtidsutsikter. Bättre förutsättningar på arbetsmarknaden, möjligheter att förbättra den egna levnadssituationen och levnadsstandarden i

destinationslandet är ofta attraherande faktorer. Utöver dessa faktorer kan man även se på så kallade mellanliggande faktorer. Dessa utgörs av bland annat lagstiftning, tillståndssystem som berör migration samt trafikförbindelser. Personliga kontakter och värderingar är exempel på personliga faktorer. Utgående från push och pull-modellen kan man jämföra individers destinationsområde, samt ursprungsförhållanden och de möjligheter som erbjuds och därefter fatta ett flyttningsbeslut baserat på dessa faktorer. Modellen gäller dock inte asylsökande, eftersom det inte är vettigt att jämföra attraherande och repellerande faktorer eftersom flyktingar inte väljer att lämna sitt hemland utan är tvungna att fly. (Migrationsinstitutet, 2016.)

Modellen har även fått kritik eftersom den t.ex. inte kan förklara varför individer från fattiga länder tar sig till ett grannland och inte till ett höginkomstland. Kritiker anser att modellen sätter för mycket betoning på individens förmåga att klara av att ta rationella beslut. Få migranter har tillräckligt med kunskap om mottagarlandet för att ens klara av att göra en sådan analys. (Berg & Spehar, 2011.)

2.4 Invandringen till Finland

Under största delen av vår historia har Finland varit ett utvandringsland, först på 1980- talet svängde trenden och invandringen blev större än utvandringen. Finland var ett slutet land under efterkrigstiden och var därför inte särskilt attraktivt för invandrare. Däremot flyttade många finländare bort ur landet istället, med Sverige som populäraste destination. (Migrationsinstitutet, 2016.)

Den nuvarande invandringspolitiken inleddes under åren 1973-77, då 200 chilenska flyktingar togs emot i Finland. Kvotflyktingar kom till Finland första gången år 1988 på UNHCR:s förslag. Först på 1990- talet började antalet utländska invånare öka i Finland, vilket kan tänkas bero på Sovjetunionens sönderfall och inbördeskrigen i Jugoslavien och Somalia. Först nu började utlänningar synas i vår gatubild, åtminstone i de största städerna. Invandringen ökade ytterligare på 2000- talet då EU utvidgades och då inkomstskillnaderna mellan medlemsstaterna växte. Ca 90 000 utlandsfödda personer bodde i Finland i början av 2000- talet. Sedan dess har antalet ökat kontinuerligt och år 2014 bodde ca 220 000 utlänningar i vårt land. (Migrationsinstitutet, 2016.)

Det stora antalet asylsökande som kom till Finland år 2015 kommer ge konsekvenser i många år framöver inom migrationssektorn. I Finlands rapport till OECD gällande vår nuvarande

invandringspolitik kommer åtgärder som olika lagreformer upp. Reformerna syftar till att förbättra hanteringen av invandringen samt skapa smidigare processer gällande både asylbehandlingen och integreringen. Inom många politikområden strävar man också efter lika behandling samt icke-diskriminering. År 2016 ansökte 26 071 personer om asyl i Finland, varav största delen sökte på grund av studier, arbete eller familjeband. Migrationen syftar dock inte enbart på asylsökande, utan flera pågående projekt syftar till att stärka sysselsättningen i form av arbetskraftsinvandring. Det finns uppskattningsvis 130 000 utländska arbetstagare i Finland, varav 80 000 bor och arbetar här permanent. Den globala konkurrensen om utländska experter är hård, vilket är orsaken till att regeringens invandringspolitiska program i synnerhet vill främja arbetskraftsinvandringen. (Statsrådet, 2017.)

2.5 Asylprocessen i Finland

Asylpolitiken i Finland bygger på FN:s flyktingkonvention men styrs av utlänningslagen. I flyktingkonventionen definieras begreppet flykting, men den innehåller inte specifika bestämmelser om själva asylprocessen vilket är orsaken till att den varierar beroende på vilket land det handlar om. Inom EU vill man försöka skapa en asylprocess som ska se likadan ut i alla medlemsländer, men tills vidare skiljer de sig mycket från varandra. (Flyktingrådgivningen rf, a.u.å.)

Asylansökningarna i Finland görs antingen till polisen eller passkontrollanter och sedan ska en tillfällig inkvartering ordnas vid någon mottagningscentral. (Flyktingrådgivningen rf, a.u.å.) Mottagningscentralerna i Finland upprätthålls antingen av den finska staten, kommunerna eller Röda Korset. Asylsökanden kan även bo privat men är då tvungna att själva betala hyra samt andra kostnader. Så länge asylprocessen fortgår kan asylsökanden bo på mottagningscentralen. Ensamkommande delar rum med andra av samma kön medan man försöker ordna med privata rum för familjer. Ensamkommande minderåriga bor på grupphem som upprätthålls i samband med en annan mottagningscentral. På mottagningscentralerna arbetar socialarbetare, hälsovårdare samt olika handledare som hjälper klienterna i vardagliga ärenden. Social- och hälsovårdstjänster erhålls från den mottagningscentral där personen i fråga är registrerad, sjukhusen ger dem endast akutvård. (Flyktingrådgivningen rf, b.u.å.)

Asylsökandes resruttn och identitet utreds genom att jämföra deras fingeravtryck i andra länder i Europa. Om en asylsökande har gett sina fingeravtryck i flera länder gäller Dublinförordningen, vilket betyder att om en sökande vistats i t.ex. Tyskland innan hen kom

till Finland så ska personen skickas tillbaka och fortsätta sin asylbehandling där. I Finland är det Migrationsverket som sköter asylintervjun och tar beslut utgående från den information som kommer upp under samtalet. Om klienten får uppehållstillstånd ska flyktingen beviljas kommunplats, få en egen bostad och sedan ska integreringen till det finländska samhället börja. (Flyktingrådgivningen rf, a,u.å.)

Om en ansökan å andra sidan avvisas har klienten rätt att överklaga till Helsingfors förvaltningsdomstol. Klienten har tillstånd att vistas i Finland under den här tiden. Om migrationsverkets beslut upphävs av förvaltningsdomstolen beviljas uppehållstillstånd oftast på grund av behov av skydd. Om beslutet inte ändras hos förvaltningsdomstolen kan klienten endast överklaga om man får tillstånd av högsta förvaltningsdomstolen. (Flyktingrådgivningen rf, a,u.å.)

2.6 Europeiska unionens migrationspolitik

Det är ett internationellt ansvar att ta hand om världens flyktingar, trots detta är det de fattigaste länderna som tar emot mest flyktingar. Enligt en uppskattning av UNHCR har mindre än 10 % av de som flytt kommit längre än till grannländerna. På det här sättet blir flyktingmottagandet en ny faktor som bidrar till den globala orättvisan. Flyktingpolitikens grund ligger i de mänskliga rättigheterna, eftersom alla har rätt att söka asyl. Den här rätten är dock inte kopplad till skyldigheten att ta emot flyktingar. Flyktingpolitiken försöker därmed skapa en balans mellan individers behov av skydd och statens behov av att skydda sig mot flyktingströmmar. (Elmeroth & Häge, 2016.) Varje medlemsstat inom EU ansvarar för sin invandringspolitik. Enskilda länder kan själva besluta om vem de tar emot och åt vem de beviljar uppehållstillstånd. Den stora invandringsströmmen har dock tvingat medlemsstaterna att hitta gemensamma lösningar. (Migrationsinstitutet, 2016.)

Berg & Spehar (2011) menar att migrationspolitiken har en stark koppling till den nationella identiteten, där det till stor del handlar om statens rätt att kontrollera vem som befinner sig på dess territorium. Medlemsländernas frihet att själva reglera migrationspolitiken har påverkats i och med att EU:s regelverk på området har vuxit under de senaste två decennierna. De första konkreta åtgärderna togs i bruk i och med *Amsterdamfördraget* (1997) då migrationspolitiken blev en del av EU:s kompetensområde. *Tammerforsprogrammet* antogs 1999 där syftet med det femåriga programmet var att harmonisera de europeiska asylsystemen. I och med

Haagprogrammet (2005) enades medlemmarna om att upprätta ett gemensamt europeiskt asylsystem.

I ett antal höginkomstländer har det på senare tid införts eller varit diskussion om att införa program samt åtgärder för en temporär arbetskraftsmigration. Det här är någonting som har förekommit i olika grad i ett flertal länder genom årens gång. Det råder brist på kvalificerad arbetskraft i medlemsländerna och problemet växer på grund av den åldrande befolkningen och därför lade EU-kommissionen fram ett meddelande år 2005 om en strategisk plan för laglig migration. År 2009 togs ett så kallat blåkort ikraft för att låta arbetstagare bosatta utanför EU ansöka om att arbeta inom Unionen. På det här sättet vill EU konkurrera med bland annat USA om högkvalificerad arbetskraft. För att vara kvalificerad behöver man en högre yrkesutbildning, och varje EU-stat kan själv bestämma hur många blåkort de vill utfärda. Under de närmaste tjugo åren kommer EU-medlemsstaterna behöva omkring 20 miljoner arbetskraftsmigranter. (Berg & Spehar, 2011.)

Politiska aktörer som bland annat Amnesty International betraktar migrationspolitiken inom EU som omänsklig och restriktiv. Ofta anklagas politiker för att skapa en så kallad ”fästning Europa”, eftersom det är oerhört svårt att ta sig in i Europa på laglig väg på grund av en strikt visumpolitik och ökade gränskontroller. Varje år antas tusentals flyktingar dö då de försöker ta sig till Europa. Harmoniseringen av migrationspolitiken har på många håll haft motsatt effekt, vilket har lett till ett mindre generöst mottagandesystem, en så kallad regressiv harmonisering. I en undersökning av ECRE (European Council on Refugees and Exiles) konstaterades det att de nya medlemsstaterna tvingats höja nivån på mottagandet, medan en del gamla stater utnyttjat möjligheten att sänka på sin egen nivå. En del politiska bedömare anser att länder idag tävlar om att framstå som ogästvänliga för flyktingar för att minska på antalet asylsökande i deras länder. Samtidigt som Unionen försöker öppna gränserna för en ökad mobilitet mellan medlemsstaterna så blir migrationen från länder utanför EU allt striktare och allt mer reglerad. Att det finns politiska spänningar mellan EU:s organ kan ses som en förklaring till varför EU:s migrationspolitik drar åt olika håll. (Elmeroth & Häge, 2016.)

3. Integration

Begreppet integration är ett komplext fenomen och i det här kapitlet kommer jag förklara vad integrering av migranter egentligen innebär, samt se på riktlinjer för integreringen på internationell nivå samt hur integreringen fungerar i Finland.

3.1 Vad är integration?

Integrering är ett begrepp som används av många men förstås på olika sätt. Därför finns det inte bara en definition av ordet. Integration går ut på att skapa en helhet av många olika delar och är en process där invandrare ska bli aktiva och delaktiga i samhället. Enligt forskarna Ager och Strang (2008) har begreppet integrering fått två olika domäner. För det första är det nyckeln för invandrare att lyckas med sitt nya liv och för det andra har det blivit en samhällsrelaterad diskussion till följd av den ökade flyktingströmmen. Integration är därmed det mest använda begreppet i diskussioner gällande invandrare och flyktingar (Franzén & Johansson, 2004). Att integrationen är viktig ses ofta som en självklarhet, utan att man egentligen preciserar vad den innebär. Integrationen ses som en ömsesidig process där invandraren inte kan skapa nya band till destinationslandet om hen inte blir accepterad av befolkningen (Migrationsinstitutet, 2016). Integrationen kan tillämpas på olika nivåer, man kan t.ex. se den ur mottagarlandets samhällsperspektiv eller ur invandrarens perspektiv. En vanlig modell över invandrades anpassning till ett nytt samhälle är att integration handlar om att bibehålla den ursprungliga kulturen samtidigt som man kombinerar den med ett nytt samhälle där man aktivt deltar. Indikatorer för integrationsprocessen har utarbetats i olika sammanhang. Områden som ofta anses vara viktiga är sysselsättning, hälsa, boende och utbildning. Även sociala aspekter är viktiga, då integreringen ofta ses som en tvåvägsprocess där kontakten till andra ger en känsla av tillhörighet. Stabilitet är en annan faktor som anses viktig för integrationen eftersom det är svårt att bygga upp ett nytt hem om man inte känner sig trygg. På det här sättet kan rasism och fientlighet försvåra hela processen. (Bäckman, 2017.)

Integration uppfattas ofta som en process som handlar om att progressivt vänja sig med ett nytt land och att efter ett tag lyckas ta igen och kompensera för den låga förutsättningen som råder i början av processen. Med låg förutsättning menas att invandrarna t.ex. inte kan språket och inte har information om det nya samhället. Idag finns det en ökad oro gällande integrationen, speciellt för ungdomar, eftersom många har dåliga skolbetyg vilket gör det svårt för dem att

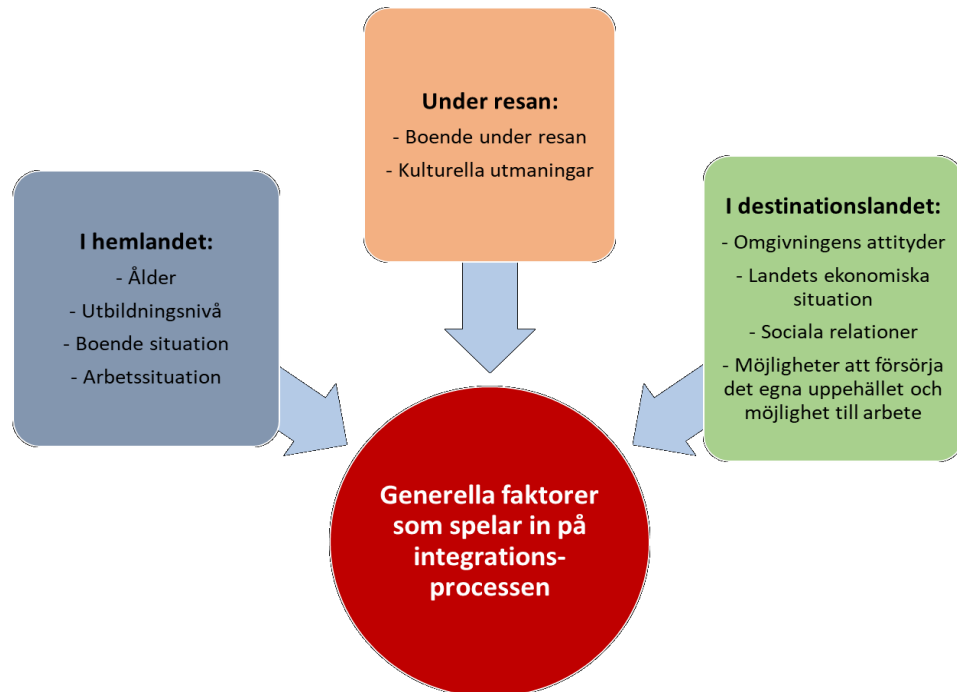
komma vidare och etablera sig i samhället. Ungdomar är en kritisk generation. Att riva upp dem ur det liv de är vana vid och tvinga dem till ett nytt samhälle med sämre förutsättningar än de inhemska ungdomarna gör inte processen lättare. Att dåliga prestationer uppstår är ofta en konsekvens av att ungdomen samt föräldrarna inte förstår de nya förhållanden och vad som krävs av dem som elever och individer. Det finns teorier om att de som lyckas med skolgången också kommer kunna möta arbetslivet med samma förutsättningar som de inhemska ungdomarna. (Fibbi, Lerch & Wanner, 2006.)

Vermeulen (2010) menar att det inte finns ett rätt sätt att integrera invandrare utan alla integreras på olika sätt. Han anser även att familjer integreras annorlunda i samhället än vad individer som kommer ensamma gör eftersom de hamnar i annorlunda situationer. Familjers integreringsprocess kan enligt Vermeulen delas in i tre olika situationer. Den första handlar om att barnen integreras och finner sin roll medan föräldrarna kämpar med att förstå det nya samhället och förlorar kontrollen över barnen. Den andra situationen handlar om att föräldrarna bevarar kontrollen och låter barnen ta emot den nya kulturen gradvis. Det tredje alternativet går ut på att föräldrarna klarar av att handskas med situationen eftersom de går igenom processen tillsammans med sina barn.

En kritisk fråga är vad som egentligen ska betraktas som tillräcklig integration? Är målet att invandrare helt ska förändras och glömma bort sin egen kultur och sina egna traditioner? Mångkulturalism anses ofta vara en dygd för samhället, någonting vi alla kan dra nytta av, så varför borde då alla vara likadana? I verkligheten kan många högutbildade klara av sitt arbete och det vardagliga livet utan kunskaper i t.ex. finska eller svenska, då arbetspråket på många globala företag ofta är engelska. (Migrationsinstitutet, 2016.)

Psykiatern och forskaren Al-Baldawi (2014) anser att individer möter tre stora utmaningar under integreringsprocessen, som presenteras i figuren nedan. Mötet med en ny kultur är den första. Den andra är att möta en ny social uppbyggnad och samhällsorganisation och den tredje är krav och möjligheter på arbetsmarknaden. Hur invandrare lyckas med detta beror främst på individens egna resurser och motivation samt på myndigheternas mottagande och flexibilitet. För att integreringen ska lyckas krävs en målmedveten planering av statens myndigheter, både på politisk och gräsrotsnivå. Det är även viktigt att försöka minska utanförskap och stigmatisering av invandrare och flyktingar om man vill få dem integrerade i samhället.

Integrationsprocessen kan delas in i tre faser: hemlandsfasen, en transferfas och faser i destinationslandet.

Integrationsprocessens olika faser och faktorer. Källa: Al-Baldawi, 2014.

3.2 Olika dimensioner av integreringen

Jag har valt att ta upp tre olika dimensioner av integreringen: strukturell, kulturell samt en nedåtgående integrering (eng. downward assimilation). Den strukturella integreringen handlar om att bli delaktig inom samhällets institutionella struktur. Den kulturella integreringen går ut på att ta del av en kultur som inte är ens egen, samtidigt som man inte förlorar den gamla. Genom att knyta sociala kontakter kan invandrare lättare lära sig nya traditioner. Den nedåtgående integreringen är av annan sort och beskriver situationer då integreringen går åt fel håll och blir negativ. Invandrare kan ibland hamna i en process som för dem i fel riktning och gör en god anpassning näst intill omöjlig. (Franzén & Johansson, 2004.)

3.2.1 Den strukturella integreringen

Den strukturella integreringen av invandrare kan delas in i fyra områden: arbete, bostadsförhållanden, utbildning och hälsa. De här går hand i hand med varandra - fattas en så lider även de andra. Att ha ett arbete anses lösa många andra sociala problem som t.ex. att bli ekonomiskt oberoende, möjligheter till att lära sig språket och att träffa människor. Många invandrare har hög utbildning och arbetserfarenhet från sitt hemland. Problem uppstår vid bevisningen av detta vilket i många fall leder till arbetslöshet. Många blir även tvungna att ta ett arbete som inte motsvarar deras kvalifikationer. Att få ett hem har en stark inverkan på invandrares välmående och ger dem en möjlighet att känna sig som hemma. Att ha ett hem ger helt enkelt en trygghetskänsla. Många gånger skapas områden där endast invandrare bor, vilket försämrar chanserna att integreras. Att bo granne med dem som kan landets seder och bruk hjälper invandrare att snabbare komma in och bli en del av det nya samhället. (Ager & Strang, 2008.)

Att få gå i skolan och skaffa sig en utbildning kan ses som en av de viktigaste aspekterna för en lyckad integrering. Genom skolan kommer individer i kontakt med andra människor och kan skapa ett socialt nätverk. Att lära sig språket är även viktigt för att komma vidare i det nya samhället. (Ager & Strang, 2008.)

3.2.2 Den kulturella integreringen

Ett brett socialt nätverk minskar chanserna för problem under integreringsprocessen. Det sociala nätverket kan delas in i tre olika grupper: den etniska kontakten, kontakten till andra folkgrupper och kontakt till samhällets strukturer. Kontakt med familj och släktingar samt vänner med samma etniska bakgrund är oerhört viktigt för den kulturella integreringen. Trots att man ska lära sig ett nytt sätt att leva ska man inte glömma bort det gamla. Forskning har visat att de som har en bra kontakt till den egna etniska gruppen har fyra gånger lägre risk för depression. Kulturen kan spela en viktig roll i kriser, och kulturella grunder kan stå som en trygg plattform som individer behöver för att möta en ny livssituation (Al-Baldawi, 2014).

Kontakt med lokalbefolkningen är viktigt för integreringen men ofta är det här som det uppstår problem p.g.a. kulturella skillnader. Studier visar att vänlighet från båda sidorna uppskattas. En enkel vänlighetsgest, som att hälsa på varandra, hjälper individer att känna sig trygga och

välkomna. Olika aktiviteter som bl.a. sport och att studera tillsammans kan hjälpa till att minska tröskeln mellan folkgrupper. (Ager & Strang, 2008.)

Den tredje gruppen handlar om staten och individen samt den service som staten erbjuder. Språkliga och kulturella barriärer kommer ofta i vägen för myndigheternas tjänster. Invandrare kan inte ta emot all service som erbjuds om de inte kan språket, vilket har lett till att språkundervisningen fått större fokus i integreringsprocessen. (Ager & Strang, 2008.)

3.2.3 Den nedåtgående integreringen

Det finns olika omständigheter i dagens samhälle som påverkar integreringen och kan bana väg för en process som inte leder till ekonomiskt oberoende och delaktighet. Vermeulen (2010) använder USA som exempel för att beskriva denna process. Invandrare med dålig utbildning och lite eller ingen arbetserfarenhet bosätter sig oftast i segregerade stadsdelar, så kallade *ghetton*. Där kommer de lätt i kontakt med marginaliserade befolkningsgrupper, t.ex. USA:s svarta population. Även de som endast håller sig till sin etniska grupp och den egna kulturen befinner sig i riskzonen för en nedåtgående integrering. (Vermeulen, 2010.)

I dagens USA möter invandrare många olika kulturer. Det allt mera mångkulturella samhället bidrar till att integreringen lätt blir negativ. Många hamnar i en situation där chansen till förbättring är liten. På det här sättet integreras individer till underklassen där utanförskap och fattigdom är följderna. Det kan ta flera generationer innan en familj kommer ur denna situation. Arbetslöshet, att ungdomar hoppar av skolan, kriminalitet och missbruk är några problem som uppstår till följd av en negativ integrering. (Vermeulen, 2010.)

Man kan lätt tro att detta fenomen inte finns i Europa eftersom vi inte har en lika stor svart underklass befolkning. Detta stämmer dock inte eftersom Vermeulen menar att det inte behöver vara den svarta befolkningen som står för underklassen, det kan vara vilken befolkningsgrupp som helst. Den nedåtgående integreringen ser inte ut på samma sätt i Europa som i USA men den finns ändå där. Nederländerna används som ett exempel där turkar och marockaner är i riskzonen för denna form av integrering. Forskning visar att speciellt turkar har en låg utbildningsnivå eller så saknar de utbildning helt. Detta leder till att utvecklingen står helt stilla vilket inte främjar integreringen. Marockanerna har en tendens att hamna i olika gäng och har en hög kriminalitet. Båda dessa befolkningsgrupper blir lätt marginaliserade i det nederländska samhället. (Vermeulen, 2010.)

Sernhede (2003) menar att en så kallad svart identifikation märks bland invandrarungdomar i Sverige. Kulturer där fascinationen för laglöshet och våld utgör centrala delar blir allt mer populära. Orsaker till detta kan vara den stigande arbetslösheten och en allt tydligare marginalisering som försämrar ungdomars integreringsprocess. Sernhede menar att en *utanförskapets kultur* har utvecklats ur den etniska underklassen. I denna kultur är centrala inslag den vrede och frustration som gestaltas i den svarta, afroamerikanska ghettokulturen. Fascinationen kring denna afroamerikanska kultur anses ha att göra med det att den visar erfarenheter av diskriminering och utanförskap samtidigt som den visar motstånd. Den ger även kulturen ett språk som klarar av att bygga broar mellan olika folkgrupper, vilket kan skapa allianser mot samhället. (Sernhede, 2003.)

3.2.4 Ackulturation

Ackulturation handlar om de processer som uppstår hos individer då två skilda kulturer möts. En långvarig process kan leda till att två kulturer går ihop och skapar ett nytt kulturellt system. (Al- Baldawi, 2014.) Ett resultat av migration är att samhällen inte består av endast en kultur utan att människor med olika bakgrunder möts och lever tillsammans. Det är vanligt att olika kulturella grupper formas som inte har lika ställning i samhället, vilket har lett till att termer som ”minoritet” och ”etniska grupper” har skapats. Vilken grupp man än tillhör så står man inför samma dilemma; hur ska man bli en del av det nya samhället? (Berry, 1997.)

Forskare inom området vill ta reda på vad som händer hos en individ när de plötsligt ska försöka leva i en ny kultur efter att ha växt upp i en annan. Fortsätter man att uppföra sig på samma sätt som tidigare trots att man är i en ny miljö eller försöker man uppföra sig på samma sätt som ursprungsbefolkningen? Man kan dela in ackulturation i två olika dimensioner; hur lätt det är för individen att ta avstånd och lämna sin ursprungskultur och hur lätt det är för individen att ta till sig aspekter ur den nya kulturen. (Berry, 1997.) Berry m.fl. (1992) ser ackulturation som en process som kan delas in i fyra olika kategorier:

- *assimilation*, där högsta prioritet är den nya kulturen, språket och beteenden
- *integration*, samtidigt som den nya kulturen och det nya samhället anses vara viktigt är det även lika viktigt att bevara individens ursprung
- *segregation*, den egna kulturen anses viktigare och prioriteras därmed, samtidigt som individen inte skapar band till den nya kulturen och samhället

- *marginalisering*, trots att man tagit ett steg tillbaka från sitt ursprung så inkluderas man inte i det nya samhället.

Individens sociokulturella band till ursprungskulturen är avgörande för vilken kategori man tillhör. Andra avgörande faktorer är individens flexibilitet och beredskap för anpassning till nya situationer. (Berry m.fl., 1992.)

Trots att ett uppehållstillstånd bidrar till en social- och ekonomisk stabilitet, samt ger en ökad trygghetskänsla så ställs individen inför många svåra utmaningar som kan leda till en så kallad ackulturationsstress. Al-Baldawi (2014) menar att hur personer hanterar trauman och klarar av vardagen beror till viss del på personliga faktorer som t.ex. hälsotillstånd, livserfarenhet, ålder och motivationsnivå till att klara av förändring. Traumatiska upplevelser är en annan faktor som kan påverka. Immigranter kan känna av fem olika stressreaktioner i och med deras ackulturationsprocess:

1. depressiva känslor av hopplöshet och alienation
2. psykosociala anpassningssvårigheter, patologiska beteenden
3. hemlängtan
4. känsla av oro och obekvämheter
5. psykosomatiska besvär med sårbarhet för sjukdomar

Många invandrare ser alla krav som de möter under integrationsprocessen som en utmaning, och en del kan hamna i en dysfunktionell anpassningscirkel där alla krav är belastande och tunga. Ett utmattningstillstånd med olika psykosomatiska rubbningar är då vanliga konsekvenser för individen. Det här tillståndet bidrar till en försämring av den socioekonomiska situationen och kan leda till marginalisering i samhället. Det är vanligt att individer i den här situationen tappar sitt självförtroende, vilket stärker otryggheten och stressen man upplevt från början. Invandrare som visar symptom på ackulturationsstress borde erbjudas vägledning och stöd för att komma vidare och klara av sin integrationsprocess i det nya landet. (Al-Baldawi, 2014.)

3.3 Praktik som en del av integrationen

Praktik är en av de vanligaste formerna som tas i bruk då det gäller att försöka underlätta integreringen bland invandrare och få in dem i arbetslivet. Det har gjorts omfattande forskning på detta i Sverige, men systemet fungerar på liknande sätt även i Finland och kan därför

tillämpas även här. Praktiken som ordnas för invandrare kan antingen höra till integrationsutbildningen eller så kan det vara arbetsplatsförmedlingen som kan kräva detta då man anmäler sig som arbetslös. Invandrare borde få denna möjlighet efter att ha varit 6 månader i mottagarlandet och inom 12 månader för att gynna integreringen på bästa sätt. Tyvärr är detta sällan möjligt i praktiken. En gynnsam arbetsplatspraktik ska, om det bara är möjligt, åtminstone hålla på i 6 månader. Helst ska det handla om en 8 timmars arbetsdag men det är mycket vanligare att det rör sig kring 6 timmar. Orsaken till varför antalet timmar per dag betonas är kopplad till en allmän strävan att få praktiken att kännas som en riktig anställning. Praktikanten skall få en så bra uppfattning av arbetslivet som möjligt och det kräver normala arbetstider. Men det allra viktigaste är att invandrarna ska kunna känna sig som alla andra. Hur praktiken ska gå till beror på vem man frågar, alla har olika åsikter med tonvikt på olika saker. Socialarbetare och arbetsförmedlare har en tendens att vara mera orienterade mot arbetsmarknaden medan lärare har en utbildningsorienterad syn och ser praktiken som en komplettering till språkinläringen. (Franzén & Johansson, 2004.)

Att få lära sig om samhället och arbetslivet genom praktik har setts som en naturlig väg att gå. Meningen har varit att ge en möjlighet att planera inför studier som t.ex. yrkesutbildningar eller att på ett smidigt sätt komma in i arbetslivet och få en anställning. På grund av den ökade arbetslösheten bland invandrare har denna metod dock börjat ifrågasättas. Många invandrare som gått igenom denna process flera gånger har i slutändan blivit utan arbete. Nu har frågan ställts ifall arbetsgivarna endast ser till att skaffa sig gratis arbetskraft för en period och ifall staten endast försöker snygga till arbetslöshetsgraden. Att invandrarna är där som lärlingar och inte enbart som en gratis resurs glöms lätt bort. (Franzén & Johansson, 2004.)

En studie gjord av Bergnehr (2014) visade att invandrare känner sig utnyttjade under denna praktik. De arbetar gratis i flera månader men kommer ändå inte närmare en anställning som kan ge dem möjligheten att försörja sig själva och sina barn. Många känner sig även marginaliserade, och denna känsla ansågs öka varje gång en chans till anställning går dem förbi. Många som går igenom den här processen blir i slutändan beroende av sociala bidrag. (Bergnehr, 2014.)

Trots kritiken finns det även åsikter om att praktiken är nyttig för invandrare. Den anses bland annat främja språkinläringen samt förse individen med nya sociala kontakter. Det finns åsikter om att en bristande kunskap i landets modersmål är orsaken till att praktiken så sällan leder till en anställning. Trots att en praktikplats inte varje gång leder till arbete för en längre tid ska man komma ihåg att det ger meriter, någonting att visa upp för nästa arbetsgivare och som möjligtvis

kan öka chanserna till arbete. Det här systemet finns även till för att skapa intresse, vidga vyerna och framförallt hjälpa individen att hitta det arbetsområde som känns rätt. Tyvärr har studier visat att denna praktik i arbetslivet inte hjälper integrationen i någon större utsträckning och att den inte hjälper invandrarna särskilt mycket att komma in i arbetslivet. (Franzén & Johansson, 2004.)

3.4 Integreringsprocessen: Styrdokument och riktlinjer i Europa och Finland

Här kommer jag ta upp styrdokument och riktlinjer utförda av EU gällande integrationsarbete. Jag kommer också använda Finland som ett exempel och beskriva mera ingående hur integreringen fungerar här.

3.4.1 EU- kommissionens riktlinjer för integrationsarbetet

EU:s integrationsarbete riktar sig mot individer födda utanför EU- området som lagligt är bosatta i något av de 28 medlemsländerna. Integrationen sköts av respektive land, men EU har satt upp ett system som länderna stöttar och försöker hålla sig till så gott det går. (European Commission, a,u.å.)

De grundläggande principerna gällande integrering godkändes år 2004 av Rådet för rättsliga och inrikes frågor och utgör idag grunden för EU:s initiativ gällande detta arbete. Några viktiga aspekter är till exempel de att integreringsprocessen är en tvåsidig process mellan invandrarna och landets invånare och att ett bra informationsflöde är nyckeln till en lyckad integrering. Eftersom EU- kommissionen inte kan veta allt som händer i alla medlemsstater lanserades år 2009 *The European Integration Forum*, som träffas två gånger per år för att diskutera integrationsfrågor. Det här är en bra möjlighet för frivilliga organisationer runt om i Europa att få berätta vad som fungerar och vad som borde förbättras. (European Commission, b,u.å.)

Fyra olika mandat med riktlinjer följs för att förbättra detta arbete på bästa möjliga sätt. Amsterdamfördraget (1997) och Lissabonfördraget (2009) ger riktlinjer om hur länder med lämpliga medel skall bekämpa diskriminering på grund av etnicitet, kön, ålder, religion med mera. Det andra mandatet är Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, som skall följas av alla medlemsländer. Några rättigheter som till exempel religionsfrihet gäller alla (även de som inte har fått uppehållstillstånd), medan till exempel rätten att rösta i EU-val

endast gäller de som beviljats internationellt skydd och fått medborgarskap i ett av medlemsländerna. Det tredje mandatet är *European Council Multiannual Programmes: from Tampere to Stockholm*, som i sin tur baseras på fyra olika fördrag. Olika riktlinjer som kommer upp här är bland annat det att integrationens syfte ska vara att säkra invandrares position i samhället så den motsvarar den övriga befolkningens. Olika sektorer ska samarbeta för att befärma integrationen där sysselsättning, utbildning och delaktighet ska prioriteras. Det sista mandatet är Europa 2020, som behandlar uppsatta mål som gärna ska uppfyllas under de närmaste åren. Ett mål är till exempel att utbildningsnivån bland invandrare skall förbättras och antalet som hoppar av skolan skall minska med 10 %. Ett annat mål är att öka sysselsättningen bland kvinnor och män i åldern 20-64 till 75 % och att delaktigheten bland unga skall bli bättre. (European Commission, c.u.å.)

3.4.2 Integrationen i Finland

Invandringen till Finland ökar hela tiden och har blivit allt mer mångsidig. Enligt prognoser kommer antalet utlandsfödda i Finland att stiga till en miljon fram till år 2030. Hela integreringsprocessen bygger på lagen om främjande av integration (1386/2010). Lagens syfte är ”att stödja och främja integration och invandrares möjligheter att aktivt delta i samhällsverksamheten i Finland, samt att främja jämlikhet och en positiv växelverkan mellan olika befolkningsgrupper” (Finlex, 2010). I Finland trädde den första lagen om främjande av integration ikraft år 1999 (9.4.1999/493) och baserades på erfarenheter från huvudstadsregionen. Lagen satte upp de ramar som gäller för integrationsarbetet som utförs genom ett samarbete mellan olika sektorer. År 2011 trädde en ny version av lagen ikraft (1386/2010) och utgör därmed den rådande lagstiftningen. För tillfället ligger det största ansvaret hos NTM- byråerna och kommunerna, och de i sin tur koordineras av Arbets- och näringsministeriet. (Bäckman, 2017.) Integrationspolitiken har som fokus att stödja barnfamiljer och främja sysselsättningen för vuxna, och för att lyckas med detta anses undervisningen i finska och svenska vara speciellt viktig. De som fått uppehållstillstånd ska så snabbt som möjligt få en kommunplats för att kunna bli en del av det finska samhället. Kommunerna betalas en summa från staten för varje kommunplats de kan erbjuda, och avsikten med det här är att ersätta kommunerna för kostnaderna för olika tjänster, stöd och service som erbjuds (Kommunförbundet 2012). Att aktivera och engagera den civila befolkningen i integreringen ses som en viktig nyckel för att kunna inkludera den nya befolkningen i det vardagliga livet. (Arbets- och näringsministeriet, a.u.å.)

Att integrera en individ till ett helt okänt samhälle är ingen lätt uppgift och här i Finland delas ansvaret av många olika institutioner. Arbets- och näringsministeriet bereder ärenden gällande integrering samt har hand om uppföljningen och relationen mellan de olika etniska grupperna. Närings-, trafik- och miljöcentralerna har ett regionalt ansvar och stödjer kommunerna i olika integreringsfrågor samt avtalar om kommunplatser för personer som fått internationellt skydd. Kommunerna har ett allmänt ansvar på den lokala nivån för utvecklingen, planeringen och uppföljningen av integrationsfrämjande. Till Undervisnings- och kulturministeriets uppgifter hör utvecklingen av utbildning för invandrare på olika nivåer och att sköta frågor gällande invandrades kultur, ungdomsarbete och religion. Ärenden om grundtrygghet, hälsa och välfärd sköter Social- och hälsovårdsministeriet. Förutom alla dessa statliga ministerier finns det många frivilliga organisationer som erbjuder olika integreringsfrämjande tjänster och ger rådgivning och hjälp där det behövs. (Arbets- och näringsministeriet, b,u.å.)

För att komma igång med integreringen ska en bedömning av varje enskild individs behov göras av antingen kommunen eller arbets- och näringsbyrån, samtidigt som de ska få information om det finländska samhället. Integrationsutbildning i antingen finska eller svenska ska erbjudas, samt undervisning om samhället, livshantering och kultur. I Finland är det svårare än i många andra länder att komma in på språkstudier, vilket kan ses som ett hinder för att lyckas med integrationsprocessen (Migrationsverket, 2016). Efter detta ska det finnas chans till praktik för att komma i kontakt med arbetslivet eller möjligheter till påbyggnadsutbildning. Det är även viktigt att se på tidigare kompetens för att kunna ge en yrkesinriktad planering och karriärvägledning. Genom olika arbetskrafts- och företagstjänster försöker man befrämja sysselsättningen bland invandrare medan företagstjänster med specialkunskap kan erbjuda vägledning inom företagsamhet. Även yrkesinriktade och frivilliga studier som kan stödjas med integrationsstöd eller arbetslöshetsförmåner uppmuntras. (Arbets- och näringsministeriet, c,u.å.)

För personer som kommit till Finland som minderåriga utan vårdnadshavare ordnas eftervårdstjänster inom barnskyddet och andra stödåtgärder för dem som behöver det. (Arbets- och näringsministeriet, c,u.å.)

I Finland är det staten som har huvudansvaret gällande invandringspolitiken men även kommunerna har ett viktigt humanitärt ansvar. Kommunförbundet i Finland menar att kommunernas viktigaste uppgifter är att främja delaktighet och jämställdhet samt att försöka skapa goda relationer mellan folkgrupper. (Kommunförbundet, 2016.) Kommunerna har ett ansvar för utvecklandet av integrationen, planeringen och uppföljningen av integreringen på

lokal nivå. De ska även försäkra sig om att de kommunala tjänsterna lämpar sig för invandrare. Kommunens anställda ska få fortbildning inom ämnet och se till att de tjänster det finns behov av är lättillgängliga. Kommunerna i Finland har även rätt att samarbeta med varandra gällande tjänster och åtgärder för invandrare. (Finlex, 2010.) Kommunernas huvuduppgifter gällande integrering är kartläggning över invandrarens förutsättningar och att sedan följa upp med en integrationsplan, samt att sköta integrationsutbildningen för vuxna invandrare (Wikman-Immonen, 2015).

Då uppehållstillstånd beviljats ska invandraren så snabbt som möjligt få en kommunplats och flytta till ett eget boende. Integrationen ska komma igång så snabbt som möjligt och därför vore det bäst om så många som möjligt hänvisades till orter där integrationsutbildningen snabbt kan inledas och det finns möjligheter till både arbete och bostad. Det är viktigt att kommunen ifråga känner till vem som flyttar till kommunen, annars kommer integreringen igång långsammare och svåra situationer angående tjänster och boende kan uppstå (Kommunförbundet, 2016).

Under den inledande kartläggningen utreds invandrarens språkkunskaper, yrkesskicklighet och andra viktiga faktorer för sysselsättningen. Arbets- och näringsbyrån sköter kartläggningen gällande arbetslösa arbetssökande invandrare medan kommunerna tar hand om invandrare som beviljats utkomststöd. Den arbetspolitiska integrationsutbildningen är viktigast då det gäller integreringen av vuxna eftersom den ska hjälpa dem ut i arbetslivet. (Wikman-Immonen, 2015.) Syftet med denna integreringsundervisning är att ge språkutbildning och information om det finländska samhället. På grund av långa köer och otillräckliga resurser kan man, speciellt i huvudstadsregionen, tvingas vänta länge på denna utbildning. (Kommunförbundet, 2016.)

I Finland är Röda Korset den viktigaste frivilligorganisationen gällande invandring och integrering. Organisationens uppgift är att på olika sätt arbeta mot diskriminering och rasism. Genom deras verksamhet vill de öka toleransen hos individer. Målet är att få invandrare och den inhemska befolkningen att bekanta sig med varandra. Att man tillsammans kan skapa ett mångkulturellt samhälle ses som viktigt. (Finlands Röda Kors, b.u.å.)

I integrationens första skede är det viktigt att invandrarna kommer i kontakt med den lokala befolkningen. Organisationen ordnar många olika verksamheter för att hjälpa invandrare att komma igång med integreringen:

- Språkklubbar fungerar som ett tilläggsstöd till språkundervisningen som erbjuds av myndigheterna. Syftet är att på ett flexibelt sätt ge invandrarna en chans att öva vardagsfinska eller svenska.

- Vänverksamheten stödjer integreringen och ger en möjlighet för finländare och individer med andra kulturer att bekanta sig med varandra.
- Internationella klubbar välkomnar alla och fungerar som en mötesplats för människor med olika bakgrund. Denna verksamhet ska förena individer med olika kulturer och språk samt erbjuda nya upplevelser och lärdomar.
- Genom läxklubbar ska skolbarn få hjälp med läxläsningen. Målet här är att förebygga marginalisering samtidigt som man ökar skolmotivationen.
- Boendehjälpens syfte är att stödja integreringens första skede. Frivilliga medlemmar hjälper invandraren att slå sig ned i det nya hemmet och bekanta sig med grannar och servicen i närmiljön.
- Lägerverksamheten ger invandrare en chans att uppleva den finländska kulturen och naturen. Genom olika gemensamma program främjas även språkkunskaperna.

Det är inte enbart Röda Korsets anställda som sköter detta arbete utan de frivilliga medlemmarna spelar en stor roll. (Röda Korset, b, u.å).

4. Olika teoretiska förklaringsmodeller i fråga om integration

I det här kapitlet kommer jag fokusera på två olika teorier, intersektionalitetsteori och diskrimineringsteori, som kan hjälpa till att förklara varför personer kan behandlas olika. De här teorierna kan även hjälpa till att förklara varför individer lyckas eller misslyckas med att integreras i ett nytt samhälle.

4.1 Intersektionalitetsteori

Den första teorin, intersektionalitetsteorin, ser på maktordningar baserade på bland annat ras, kön och klass och hur de här samverkar med varandra och skapar ojämlikhet, förtryck och diskriminering i samhället (Platt, 2011). Teorin uppstod inom den feministiska forskningen och Kimberlé Crenshaw anses vara den första som använde sig av intersektionalitet. Hennes tanke om att flera olika faktorer bör tas i beaktande gällande diskriminering tillämpas än idag. Trots att teorin uppstod och används mest inom det feministiska området har teorin börjat tas i bruk inom alla områden där marginalisering och makt analyseras. (McCall, 2005.) Intersektionalitets teorin kan hjälpa oss att förstå hur identiteter formas och hur individer uttrycker sig (individuell nivå), samt hur en strukturerad makt påverkar det dagliga livet och hur ojämlikhet upprätthålls av samhällets olika institutioner (strukturell nivå). Det här kan bli gjort genom att t.ex. se på marginaliserade grupper utgångspunkt så att de kan få sina röster hörda. (Dill-Thornton & Zambrana, 2009.)

Teorin utmanar dynamiken gällande privilegier och förtryck hos familjer, enskilda individer, grupper och samhällen. Det handlar om att se individen för mera än en ras eller ett kön och hur marginalisering och förtryck påverkar utsatta grupper i samhället. (Hulko, 2009.) Intersektionalitet utgör ett viktigt verktyg för att på ett analytiskt sätt kunna förstå komplexa maktförhållanden. Perspektivet kan användas för att skapa en bild av hur makt fungerar utifrån konstruerade fenomen som invandrare/icke invandrare. Utgångspunkten i teorin är att makt ses som en flerdimensionell konstruktion och att byggstenarna utgörs av ras, etnicitet, kön och klass. (de los Reyes et al, 2003.) Teorin fokuserar alltså på olika samhälleliga maktordningars skärningspunkt som har fokus på hudfärg, klass, etnicitet, nationalitet och genus. Detta perspektiv analyserar ojämlikhet och makt i relation till tankar om t.ex. manlighet och vithet, och knyts samman genom konstruktioner som ”vi” och ”dem”. (Lykke, 2003.)

Ojämlighet och jämlikhet är två ord med olika betydelser. I politiska kontexter brukar man tala om att ojämlikhet uppstår till följd av en brist på möjligheter. Det är även ett vanligt ord då utsatta grupper och ogynnsamma omständigheter i samhället diskuteras. Jämlikhet gällande möjligheter handlar om en frihet att kunna sträva efter framgång och individuella mål i livet. Att alla skulle ha den här möjligheten behöver dock inte betyda att hela samhället skulle vara jämlikt eftersom alla individer är olika med olika förmågor och intressen, vilket i sin tur oundvikligt kommer resultera i ett ojämlikt samhälle. Jämlikhet gällande möjligheter tillämpas även ofta i debatter kring olika sociala grupper. (Platt, 2011.)

Faktorer som födelseplats, etnicitet, kön eller vilken social grupp man tillhör är karakteristiska drag som inte borde påverka ens möjligheter att lyckas i samhället. Trots att det är svårt att helt dra en gräns för vad som är rätt och fel så är det ändå klart att då specifika grupper behandlas ojämlikt så handlar det om en orättvisa i samhället. Trots detta kan många orättvisor bortförklaras: kvinnors större risk för fattigdom bortförklaras med deras val att skaffa barn och den högre arbetslösheten bland olika etniska grupper och individer med en funktionsnedsättning anses på många håll vara en del av livet. De här orättvisorna skulle kanske ge större reaktioner i samhället om det inte fanns en villighet hos individer att rättfärdiga de här fenomenen. Då man studerar ojämlikhet hos sociala grupper och vad det betyder i termer gällande möjligheter och förväntningar finns det tre viktiga faktorer att ta i beaktande:

1. Den första är att ge en ordentlig beskrivning av problemet. Det är viktigt att få en bild av hur stor orättvisa det handlar om. En sysselsättningsklyfta på t.ex. 3 % anses av goda orsaker vara ett mindre problem än en klyfta på 30 %. Det här kan även möjliggöra reflektioner över hur ojämlikheter mellan grupper är en produkt av ett ojämlikt samhälle som en helhet.
2. Den andra faktorn är att separera hela gruppen från karakteristiska olikheter inom gruppen för att definiera vilka faktorer som skapar orättvisa. T.ex. inom arbetsmarknaden kan en sysselsättningsklyfta mellan grupper delvis bero på olika kvalifikationsnivåer och inte på grund av specifika karakteristiska drag hos individen.
3. Den tredje uppgiften är att utforska hur olika processer som t.ex. hälsa och studieframgång fungerar i olika sociala grupper, samt undersöka på vilka sätt grupperns intersektioner avslöjar mönster angående ojämlikhet och jämförelser mellan majoriteter och minoriteter.

(Platt, 2011.)

4.1.1 Intersektion och integrering

I samband med integration kan den här teorin hjälpa till att förklara det komplexa gällande individers anpassning till andra normer, regler, lagar, sociala ordningar och ideal. På det här viset kan man tydligt koppla ett intersektionalitetsperspektiv till jämlikhet, demokrati, mänskliga rättigheter och det sociala samspelet som är viktiga förutsättningar för hela integrationsprocessen. Interkulturalitet kan ses som en viktig synvinkel i strävan i utvecklingen av fredliga värden i mångkulturella samhällen. Mångkulturalitet är ett samspel mellan flera olika kulturer, det behöver dock inte alltid betyda att de fungerar ihop. Forskare kan tala om en ständigt omvandlande dimension, där en förståelse för interrelationer mellan olika kulturer samspekar. (Mattson, 2010.)

Castles (2011) funderar hur globaliseringen kan ha påverkat migrationen och därmed även på integreringen, vilket han menar är multikulturalismens bakslag och integrationsmodellernas kris. Enligt Castles kan man hitta tydliga kopplingar mellan de moderna liberaldemokratiska staternas misslyckade försök till en lyckad integreringsprocess och globaliseringen, kolonialismen och upplysningen. Kolonialismen har exempelvis påverkat tankesättet om att en del individer och grupper bär på icke- önskvärda komponenter för de västerländska samhällena. Idag betraktas t.ex. muslimska invandrare som fiender som bör assimileras och kontrolleras. Dagens integrationsmodeller behöver förnyas då assimilation kunde fungera tidigare, men i en ständigt rörlig värld behöver vi hitta nya idéer och skapa en ny mångfaldspolitik. Enligt intersektionalitetsteorin bör integrationsprocessen förstås som en process där invånarna får ta emot sociala, politiska, civila, kulturella och mänskliga rättigheter. I ett mångkulturellt samhälle borde integrationen ses som en ömsesidig väg som strävar till jämlikhet. Integrationen borde därför ske på alla samhällets nivåer och involvera allt från politiska beslutsfattare, institutioner till den offentliga kretsen. (Castles, 2011.)

Intersektionalitet platsar inom den kritiska forskningstraditionen eftersom det finns ett behov av att problematisera hur makt konstrueras. Just den här teorin ifrågasätter både etablerade och nya sanningar. Rasifierade (eng: racialised) och könsmässiga förtryck och processer har länge stått som utgångspunkt för teorin, trots att diskussioner gällande relationen mellan makt och intersektionalitet blir allt vanligare. (Lykke, 2003.)

4.1.2 Etnicitet

Att kategorisera den mänskliga befolkningen i olika raser är att sätta upp gränser mellan olika sociala grupper (Saraga, 2001). En etnisk grupp associeras med en specifik bakgrund och egna traditioner som medlemmarna delar och som inverkar på den egna identiteten. Vartenda land består av flera olika etniska grupper, den grupp med mest "anhängare" ses som en majoritet medan de mindre grupperna utgör minoriteter. Etnicitet och att vara en del av en etnisk grupp handlar om att vara medveten om, göra anspråk på och att kräva medlemskap hos en viss grupp. Utöver definitionen om att etnicitet handlar om en känsla av gemenskap kan man även definiera begreppet genom att se på vilka sätt de skiljer sig från andra och på det sättet skapar gränser mellan grupper. Etnicitet kan även ses som en tillfällig identitet eftersom individers subjektiva medvetenhet kan formars genom de processer som gruppen går igenom. (Platt, 2011.)

Den vanligaste kategoriseringen är att dela in människor enligt nationalitet. Individer från samma nation knyts samman av en gemensam historia. En del anser att detta är en påhittad gruppering som endast fungerar eftersom en individ bara träffar en minoritet av alla som hör till samma land. Tanken om nationen hjälper även till att stärka uppfattningen om "vi" och "dem. En nation vill ses som etnisk homogen, vilket idag inte stämmer då människor allt oftare bosätter sig utanför den egna nationens gränser. Om en stat vill identifiera sig med en viss hudfärg och etnisk bakgrund så kan alla som inte möter de här kraven betraktas som utomstående och därmed inte ha rätt till samma förmåner. Idag finns det lagar som ska hjälpa till att skydda minoriteter och utsatta grupper i samhället, men det betyder inte att det alltid fungerar. (Saraga, 2001).

En etnisk ojämlikhet präglar alla områden inom sysselsättningen. För att försöka förstå orsakerna till denna form av ojämlikhet har man försökt ta reda på vilka olikheter som påverkar arbetsmarknaden. Studier har visat att faktorer som bland annat ålder, språkkunskaper, hur länge man varit i landet, det geografiska läget samt kvalifikationer hos individen påverkar sysselsättningen på arbetsmarknaden. Hittar man då stora skillnader mellan grupper så handlar det om en ojämlikhet på grund av etnicitet. (Platt, 2011.)

Etnicitet anses som sagt ofta handla om en viss grupps kultur, och att deras traditioner är det som sammanbinder gruppen. En annan tanke är dock att etnicitet handlar om en process där etniska gränser definierar gruppen och inte de kulturella aspekterna. Enligt den här tanken uppstår etniska grupper till följd av olika sociala konstruktioner, och att man istället för kultur borde fokusera på:

1. att etniska grupper är ett resultat av sociala aktörers växelverkan som försöker identifiera sig med en viss "etnisk" kategori,
2. att etniska gränser är konstruerade i sociala kontexter och
3. att det som kan analyseras är sociala processer som upprätthåller de här etniska gränserna.

Etniska gränser har verkliga konsekvenser på vår vardag. I vardagen kan det här tillämpas som skillnaden mellan vita och mörka. Tanken här är att alla grupper är rasifierade (eng: racialised), men att en del av dem känner av utanförskapet på ett mera tydligt sätt. (Saraga, 2001.)

Nästa fråga är då ifall det här handlar om diskriminering eller om ett så kallat etniskt straff (eng: ethnic penalty). En del forskare anser ändå att etniska straff är tydliga bevis på en arbetsmarknads diskriminering. En studie gjord i Storbritannien gällande sysselsättningsgraden visar stora skillnader mellan grupper. Studien visade att deltidsarbeten var vanligare bland utländska män och kvinnor än bland den brittiska befolkningen. Egenföretagande var vanligare hos utländska män än hos kvinnorna och var högst bland pakistanier. Andelen arbetslösa varierade mycket mellan de etniska grupperna, högst var den ändå bland de svarta minoriteterna. Genom åren har klyftan mellan minoriteterna och majoriteten minskat, men gapet mellan de med den lägsta sysselsättningen är fortfarande stor. Under de senaste åren har allt mera uppmärksamhet satts på den höga arbetslösheten bland utländska kvinnor. En låg sysselsättning bland kvinnor anses ofta bero på den muslimska tron, vilket associeras med ett avstånd till allmänheten samt en motvilja för att kombinera arbete och familj. (Platt, 2011.)

Det råder alltså en ojämlikhet mellan olika grupper i samhället. Orsakerna till det här är många, det kan handla om kvalifikationer, diskriminering, språkkunskaper eller sämre hälsa. Allt det här och mera därtill anses påverka sysselsättningen bland etniska grupper i samhället. En del av orsakerna, som språkkunskaper och tidigare erfarenheter, påverkar i hög grad de som migrerat från ett annat land. Det är dock viktigt att komma ihåg att skillnader gällande sysselsättningsgraden och lönen är inte enbart ett problem för den första generationen, utan det påverkar även de följande generationerna, alltså barnen. Det argumenteras ofta att de här skillnaderna uppstår på grund av migranters dåliga språkkunskaper, lite arbetserfarenhet och annorlunda utbildning från hemlandet. Om det här stämmer så borde den andra generationen av migranter klara sig lika bra som urinvånarna. Men faktum är att forskning visar att även här ligger migranter efter. För några etniska grupper kan det till och med gå sämre för barnen trots att de är födda och uppväxta i mottagarlandet. (Platt, 2011.)

4.2 Diskrimineringsteori

Diskriminering uppstår då individer väljer att följa de regler som bygger på modeller där alla människor inte anses ha samma behov eller förutsättningar. (Kaas & Manger, 2011.) Trots att det kan vara svårt att mäta diskriminering på arbetsmarknaden på grund av etnicitet är den allmänna uppfattningen ändå att det här fenomenet existerar i vårt samhälle. Diskriminering på arbetsmarknaden har sedan länge varit olagligt, trots detta finns det lite tvivel om att diskrimineringen fortsätter att sätta gränser för marginaliserade grupper. Undersökningar har visat att minoriteter står i underläge på arbetsmarknaden, både med absoluta och relativa termer. Man bör även ta i beaktande att olika etniska grupper möter diskriminering i olika grad och att deras erfarenheter kan se olika ut för män och kvinnor. (Platt, 2011.)

Att bli exkluderad från någonting betyder att man blir nekad att delta i aktiviteter eller nekad specifika resurser i samhället. Exkludering kan bero på formella och informella, direkta och indirekta regler och överenskommelser. Saraga (2001) diskuterar även T.H. Marshalls problematik angående olika klassers ställning i samhället och därmed presenterade tre aspekter gällande rättigheter kopplade till medborgarskap:

- Den civila aspekten, som handlar om en individuell frihet med rättigheter som religionsfrihet, rätten att äga mark och egendom och yttrandefrihet.
- Den politiska aspekten, som handlar om de demokratiska rättigheterna att delta i den politiska plattformen.
- Den sociala aspekten, som handlar om allt från individens rätt att leva i en ekonomisk och trygg välfärd till att helt enkelt få chansen att leva som en civiliserad individ.

Frågor kring ojämlikhet refereras och bortförklaras vanligen till medborgarskap eller avsaknaden av det, trots att det borde finnas en universell rättighet som tryggar alla människors livskvalitet. (Saraga, 2001.)

4.2.1 Diskriminering i anställningsprocessen

Diskriminering på grund av bl.a. etnicitet, kön och religion påverkar individens chanser på arbetsmarknaden. De har svårare att få anställning, att befordras och att få en ordentlig inkomst att försörja sig med. En studie gjord i Tyskland av Kaas & Manger (2011) påvisar just detta. Denna studie gick ut på att söka praktikplatser för ekonomistuderanden. Trots att det inte handlar om ett jobb med ordentlig lön så är studien viktig eftersom en praktikplats kan hjälpa

ungdomar att få kontakter och arbete efter slutförda studier. 528 praktikplatser söktes och två ansökningsblanketter skickades till varje, en med typiskt tyskt namn och den andra med typiskt turkiskt namn. Alla ansökningar berättade att oberoende ursprung hade samtliga sökanden tyskt medborgarskap och gått i tysk skola. Tyska hade även listats som modersmål. Resultaten från undersökningen visade att sökanden med tyskt namn blev 14 % oftare kallade till en intervju. För mindre företag låg siffran på 24 % där diskriminering alltså var ännu vanligare. (Kaas & Manger, 2011.)

I en studie har Fibbi, Lerch och Wanner (2006) forskat kring invandrarungdomars chanser till arbete och ifall de blir diskriminerade under anställningsprocessen. Denna studie gjordes i Schweiz och vill påvisa att det även råder problem gällande integreringen hos ungdomar som etablerat sig i det nya samhället. Trots att de har lika bra kvalifikationer som de inhemska ungdomarna möter de diskriminering då de ska ut i arbetslivet. (Fibbi m.fl. 2006.)

Studien gjordes på det sättet att arbetsansökningar skickades ut till arbetsgivarna. De var skrivna på samma sätt, så utbildningen var lika för alla, det enda som skilde dem åt var namn och nationalitet. Experimentet stoppades då någon blev kallad på intervju. Resultaten från denna studie visar att speciellt ungdomar från icke europeiska länder möter diskriminering i anställningsprocessen, i hur stor utsträckning varierar mellan befolkningsgrupperna. Resultatet visade att till exempel turkar i denna situation blir diskriminerade i ca 30 % av fallen och att jugoslaver blir diskriminerade i hela 59 % av fallen. (Fibbi m.fl. 2006.)

Det förekom även en mindre uppenbar diskriminering i anställningsprocessen. Det hände att ungdomar med utländsk bakgrund blev kallade till intervjuer men endast om de inhemska ungdomarna av någon anledning inte längre var tillgängliga. Utgående från studien kan man definitivt påstå att ungdomar med utländsk bakgrund blir bortvalda i anställningsprocessen på grund av deras bakgrund. Tyvärr är det här inte bara ett problem i Schweiz utan det här är en trend som även syns i andra länder i Europa. I artikeln kommer det till exempel fram att i Nederländerna blir marockaner diskriminerade i ca 23 % av fallen och att de i Spanien blir diskriminerade i 25 % av fallen. Detta fenomen kan inte bara förklaras med en dålig utbildningsnivå utan det handlar faktiskt oftast om en diskriminering från arbetsgivarnas sida. Resultaten från studien visar alltså att även om ungdomar med utländsk bakgrund har gått i det nya landets skolor och talar landets modersmål, så har de lägre chans till arbete. Detta gäller särskilt dem med icke europeisk bakgrund. (Fibbi m.fl. 2006.)

En liknande studie gjordes även i Sverige av Bursell (2007). Forskningen uppstod till följd av teorier om att invandrare diskriminerades på arbetsmarknaden eftersom det finns en stor klyfta mellan invandrare och den inhemska befolkningen då det gäller sysselsättningen på arbetsmarknaden. Bursell ansåg därför att en undersökning gjord utgående från arbetsgivarnas sida skulle vara mera givande för att ta reda på om diskriminering sker eller inte. Det finns teorier om att det sker olika former av diskriminering på arbetsmarknaden. Som exempel användes ett scenario då en ny journalist ska anställas, utgående från namnen kan det lätt hända att arbetsgivaren tror att någon kan bättre svenska och förstår samhället bättre än andra. Det här ansågs vara en diskriminering som lätt sker omedvetet hos människor och att det inte behöver betyda att de har något emot invandrare. En annan teori är att diskriminering sker på grund av sociala och kulturella skillnader. Det som är annorlunda skrämmer många och därför är det lätt hänt att arbetsgivare väljer någon med liknande bakgrund som de själva för att känna sig trygga. (Bursell, 2007.)

Denna undersökning gjordes på liknande sätt som den i Schweiz och hypotesen var att män med svensk bakgrund och en hög utbildning har en förtur på arbetsmarknaden. Resultatet från studien visade som förväntat att de med svenska namn blev kallade till intervju oftare än de med utländska namn. Resultaten visade att det fanns en ca.40 % risk till diskriminering på arbetsmarknaden för personer med utländsk bakgrund. Man bör då ta i beaktande att även kön användes som en variabel i denna studie och inte enbart etnicitet. (Bursell, 2007.)

4.2.2 Diskriminering gällande språkkunskaper

Wesslén och Eriksson (2016) konstaterar att då nya språkgrupper i samhället har uppkommit så kan behandlingen av dessa få en laglig missgynnande effekt. Eftersom det finns språkkrav för inträde till bl.a. skolor, arbeten och även medborgarskap kan man tala om en diskriminering som refereras till landets lagar och förordningar. Språk är ingenting neutralt utan är en funktion som upprätthåller diskriminerande stereotyper. Diskriminering kan uppstå då det finns förutfattade meningar om sådant som är kulturellt och etniskt annorlunda. Redan från födseln får kvinnor från olika delar av samhället lära sig ett kvinnligt språk som en del av hennes identitet och kan därför bli utsatta då ett mera manligt tal används i stora delar av samhället. Attityder förmedlas via språket vilket gör att andraspråksanvändare är i underläge. Andersson (2003) anser att för att vi helt ska kunna förstå den diskriminering som associeras med språk måste vi ta maktperspektivet i beaktande. Eftersom individer som talar majoritetsspråket ses

som en norm för vad som anses vara tillräckligt bra så har ett andra språk börjat ses som en brist och inte som en resurs.

För att förstå språkets betydelse på arbetsmarknaden och den diskriminering som kan ske måste man koppla ihop språk med kultur och etnicitet. Det är vanligt att diskriminering på grund av språket förekommer i anställningssituationer. En studie gjord av Campbell & Roberts (2007) om diskriminering på arbetsplatser visade att kandidater med annat språk tillskrevs som icke trovärdiga, inkonsekventa samt oprofessionella. Arbetsgivarna tar kundernas krav och önskemål i beaktande och då finns det en risk att grupper som inte anses kunna möta dessa krav blir undansatta eller får en underordnad position på arbetsmarknaden. Arbetsgivare kan inte få en bild av invandrades språkkunskaper endast genom olika ansökningsblanketter men det händer ändå att personer med utländskt namn blir bortvalda genast på grund av stereotypiska tankar om dåliga språkkunskaper. Detta betyder att de inte får en chans att komma på intervju för att kunna visa om de har tillräcklig språklig kunskap eller inte. (Campbell & Roberts, 2007.) Det är inte endast här diskriminering och exkludering påverkar invandrare. Ofta erbjuds inte en tillräcklig språkundervisning eftersom det finns en uppfattning om att det är lättare att lära sig språket då man är ute i arbetslivet. Det här kan leda till att individer med svaga kunskaper i landets majoritetsspråk hänvisas till lågutbildade arbeten som ger små eller inga chanser till att förbättra språket. (Wesslén & Eriksson, 2016.) En studie gjord i USA visade att språkkunskaper även påverkar lönerna. Resultaten från denna studie berättade att utlandsfödda från icke engelska talande länder, men som ändå lärt sig att tala engelska flytande, tjänade 14 % mera än individer med sämre språkkunskaper. (Chiswick & Miller, 2001.)

Inget mänskligt möte är det andra likt, i interkulturella möten är det lätt hänt att missförstånd sker, och därför är det viktigt att fråga upp och ta reda på vad individens handlingar eller uttalanden egentligen betyder för att minska på feltolkningar och missförstånd. Människor med låg utbildning som kommer från perifera områden i t.ex. Nordafrika och Mellanöstern är vana att använda hårda formuleringar under ett samtal eller att överdriva radikalt då de berättar om sin livssituation. Hotfulla uttalanden har ofta inte samma innebörd hos individer från Mellanöstern som för en nordbo. Oftast handlar det om att överreagera för att få snabbare hjälp. Då man möter personer från en annan samtalskultur borde man förvänta sig och vara beredd på dessa reaktioner och utmaningar under ett samtal och ta dem i beaktande för att underlätta situationen. En av de största utmaningarna i ett interkulturellt möte är att tolka de icke verbala signalerna, kroppsspråket. Att tolka kroppsliga gester, mimik och ansiktsuttryck är ingen lätt uppgift och ibland kan det gå väldigt fel. (Al-Baldawi, 2014.)

5. Metodkapitel

I det här kapitlet kommer jag ge en beskrivning av hur mitt datamaterial har samlats in och analyserats. Min undersökning bygger på kvalitativa metoder, där fem invandrare ingår i mitt urval. Alla respondenter har kommit till Finland som asylsökande och beviljats uppehållstillstånd. Respondenterna är i olika skeden av sin integrationsprocess. Jag har använt mig av narrativa metoder, där respondenterna fått berätta sin livshistoria med den begränsningen att de började sin historia från att de anlät till Finland. Intervjuerna har ägt rum på överenskommen plats och har spelats in. Materialet har sedan analyserats i dataprogrammet NVivo.

5.1 Precisering av forskningsproblemet

Syftet med min undersökning var att ta reda på hur invandrare själva uppfattar integreringen. Jag har i de tidigare kapitlen beskrivit hur integreringsprocessen ska gå till enligt lagar och förordningar och jag har presenterat tidigare forskning för att ge en bild av hur det kan fungera i praktiken. Genom mina intervjuer med individer som är inne i den här processen så ville jag förstå integreringen ur deras synvinkel. Jag ville få fram deras åsikter, upplevelser, känslor och erfarenheter.

Eftersom jag ville ta reda på respondenternas egna åsikter om ämnet bestämde jag mig för att använda mig av kvalitativa metoder. Jag ville ta reda på vad respondenterna själva tycker att är viktiga aspekter gällande integrering och att de skulle berätta sin historia fritt med egna ord, vilket är anledningen till att jag riktade in mig på narrativa metoder. Min studie baseras på livshistorier och tanken var att använda mig av tematiserade intervjuer så respondenterna själva skulle få berätta vad de känner att är relevant för ämnet. I början av intervjuerna fick alla samma tema att prata kring: "Berätta hur det är att vara här i Finland, hur har det gått att integreras i ett nytt samhälle?" Med de flesta fungerade det här bra men med ett par var jag tvungen att ställa några frågor för att komma vidare, så i praktiken blev det en halvstrukturerad form på intervjuerna.

5.2 Undersökningsgruppen

Undersökningsgruppen omfattar fem invandrare, tre män och två kvinnor. Jag fick hjälp av en socialarbetare vid mottagningscentralen i Kristinestad som gav mig namn på individer som skulle klara av att ge en intervju på antingen finska eller engelska, av de här namnen valde jag slumpmässigt ut fem namn. Varje respondent kontaktades per telefon där jag gav information om min studie. Av de fem jag kontaktade ställde alla upp på en intervju. Undersökningsgruppen representerar tre olika nationaliteter: Irak, Syrien och Kurdistan. En gemensam faktor för samtliga respondenter är att de i något skede av sin asylprocess har varit bosatta i Kristinestad.

Informationshämtningen har skett genom en personlig inspelad intervju, på en neutral plats som bestämts tillsammans med respondenterna. För tillfället var respondenterna bosatta i huvudstadsregionen och i Vasa, vilket även gett mig en möjlighet att kunna jämföra dessa två regioner med varandra.

5.3 Kvalitativ forskning

Syftet med den kvalitativa forskningsintervjun är att förstå världen ur respondenternas synvinkel, avslöja deras värld som den var innan de vetenskapliga förklaringarna, samt att utveckla en mening ur deras erfarenheter. Det låter som en enkel uppgift att gå ut och intervjua människor men antagandet är att det är svårt att göra det här bra. En intervju bygger på ett samtal om vardagslivet och är ett professionellt möte där kunskap uppstår i mötet mellan respondenten och intervjuaren. En intervju anses vara ett samtal med en struktur och ett syfte, men en forskningsintervju är inte ett samtal mellan två likställda parter utan det är forskaren som ska styra situationen genom att definiera och kontrollera den. En professionell intervju består av ett angreppssätt och frågeteknik av eget slag trots att strukturen i den är ungefär den samma som i ett vardagligt samtal. (Kvale & Brinkmann, 2014.)

Enligt Patel och Davidson (1994) är syftet med kvalitativa undersökningar att analysera och förstå olika helheter. När kvalitativa studier görs arbetar forskaren med material från bland annat intervjuer, böcker eller videoinspelningar vilket betyder att textmaterialet ofta är stort och gör kvalitativa undersökningar tid- och arbetskrävande.

Forskningsproblem kan uppstå på många olika sätt och det är forskarens egna värderingar och erfarenheter som inverkar på hur problem angrips. Ofta anses kvalitativ och kvantitativ forskning vara från två skilda världar men ofta kombineras de här båda med varandra.

Forskningsproblemet avgör vilken forskningsmetod som ska tillämpas. Kvalitativa metoder har dock blivit populärare med åren och bakom de här metoderna står någonting som brukar kallas kvalitativ inställning. Utifrån det här borde fenomen och processer i världen beskrivas innan de teoretiseras och förstås innan de förklaras. En kvalitativ inställning sätter fokus på de vardagliga och kulturella aspekterna av individers vetande, lärande och tänkande. (Kvale & Brinkmann, 2014.)

Kvale (1993) delar in kvalitativa intervjuer i sju olika stadier. Syftet för undersökningen formuleras genom en *tematisering*, vilket har som avsikt att klargöra vilka eller vilket problemområde som intresserar och hur undersökningen ska genomföras i praktiken. *Planeringen* av undersökningen behandlar frågor som bland annat metodval. En *intervjuguide* ska göras och *etiska frågor ska beaktas* vid en kvalitativa studier. *Intervjun ska sedan utföras* enligt planerna och på ett professionellt sätt och sedan *transkriberas* och *presenteras*.

Den kvalitativa forskningsintervjun kan beskrivas som ämnesorienterad vars syfte är att registrera och tolka vad som sägs men även hur det sägs. Målet med dessa intervjuer är att presentera nya beskrivningar av kvalitativa aspekter av respondenternas livsvärld, vilket betyder att den intervjuade borde beskrivas så tydligt som möjligt vad hen känner och upplever. Den kvalitativa forskningsintervjun vill beskriva specifika handlingsförlopp och situationer ur respondentens värld för att sedan kunna presentera så bra beskrivningar som möjligt. (Kvale, 1993.)

En forskningsintervju fokuserar på specifika teman i den intervjuades livsvärld. Uttalanden som respondenten säger kan vara mångtydiga och därmed tolkas på flera olika sätt. (Trost, 1993.) Det hävdas att på grund av det mänskliga samspelet, som är en väsentlig del av intervjuandet, att den kvalitativa forskningsintervjun därmed saknar objektivitet. Metoden har även ibland fått kritik för att inte vara vetenskaplig. Invändningarna har varit att resultaten kan användas som en förberedelse till vetenskapliga underökningar men att kvalitativa intervjuer inte är en vetenskaplig metod. (Kvale, 1993.)

5.4 Narrativ metod

Narrativ analys och teori består av olika teoretiska traditioner, både kopplat till studier av berättande och andra mera kritiska teorier. Det finns inte endast en narrativ teori utan en mängd olika. Kort sagt kan man säga att narrativa teorier är teorier om berättandet och berättelsen

medan narrativ metod är de metoder som används för att samla in samt analysera skriftliga eller muntliga berättelser. Metoderna för narrativa studier är de samma som används inom både kvalitativa och kvantitativa undersökningar:

1. textanalys,
2. observation,
3. intervju och/eller
4. audiovisuell inspelning och transkribering.

Att studera och analysera livsberättelser är dock vanligt inom den narrativa forskningen. En livsberättelse handlar om individers liv eller om utvalda delar ur deras liv. Då man använder sig av livsberättelser som metod undersöker man hur människor skapar identitet och ger sina liv mening genom att se på deras berättelser ur olika teman, perspektiv och aspekter. Människornas egna tolkningar av sig själva sätts alltid i störst fokus. (Johansson, 2005.)

I min egen undersökning ville jag ta reda på respondenternas egna erfarenheter och åsikter och därför valde jag att använda mig av livsberättelser eftersom:

- berättelser skapar ordning och mening i vardagslivet, de beskriver våra vardagserfarenheter och de synliggör människors livsvärld.
- Berättelserna är självbiografiska vilket betyder att de ger en bild av individers subjektiva liv.
- Genom dessa berättelser får man ta del av andra människors liv och förstå dem bättre och på en djupare nivå.
- Kulturella berättelser kan ge oss modeller för hur vi bättre ska förstå våra egna liv.

Ordet narrativ kommer från det latinska ordet *gnarus* och betyder att veta, vara kunnig i och vara bekant med. Berättandet är inte enbart ett sätt att skildra det förflutna utan är även en form av kunskapssökande, som har setts som en underordnad i det moderna samhället gällande den vetenskapliga kunskapen. Narrativa metoder ses dock ej längre som marginaliserade och har blivit allt vanligare inom dagens forskning. Den nya synen erkänner narrativitet som en grundläggande och vetenskaplig metod för frågor och problem gällande hur den sociala verkligheten är beskaffad och på vilka sätt vi kan få kunskap om den. (Johansson, 2005.)

5.4.1 Tematisering och planering inför en livsberättelseintervju

Mishler (2004) menar att samspelet mellan den som berättar och den som lyssnar är en av de viktigaste aspekterna av en muntligt framförd berättelse. I mötet mellan den som intervjuar och respondenten ser rollerna olika ut, även avsikterna med och förväntningarna gällande samtalet är olika. Berättelsen som kommer fram under intervjun behöver även sättas in i sitt kulturella, sociala och politiska sammanhang för att helt kunna förstås.

Johansson (2005) poängterar att då man valt att använda sig av narrativa förhållningssätt är det dags för mera specifika val gällande typen av metod, urval och praktiska tillvägagångssätt. Livsberättelser, som ett exempel, kan utföras på olika sätt. Intervjuaren kan låta respondenterna berätta hela sin livsberättelse utan något specifikt tema eller period, eller så låta dem fokusera på en viss händelse eller tidpunkt i livet. Hur man väljer det här hänger även ihop med vilken grad av strukturering hela intervjun ska ha. Det kan handla om en strukturerad intervju med färdiga frågor eller en tematisk guidad och halvstrukturerad intervju. Det går även att använda sig av båda. Det går att urskilja tre olika modeller för den här formen av forskningsintervju:

1. Informationsutvinningsmodellen är en situation där intervjuens syfte är att extrahera eller utvinna känslor, idéer och kunskap ur respondenten. Intervjuarens roll är aktiv som utfrågare och respondenten har en mera passiv roll. Målet är att få fram ett material som går att koda och sedan kvantifiera.
2. Delad förståelse-modellen är en situation där intervjuaren strävar efter att få en dialog med respondenten. Här är intervjun halvstrukturerad och följer en guide och inte ett frågeformulär. Målet är att få ett material som beskriver och kan reflektera respondentens erfarenheter utgående från hans livssituation för att sedan kunna göra kvalitativa analyser.
3. Diskursmodellen är en intervju som fokuserar på den språkliga aktiviteten. Målet är ett pågående samspel mellan två individer som använder språket som ett medel. Båda anses ha aktiva roller i den här situationen.

Etiska bedömningar är viktiga och ska därmed närvara vid vartenda beslut som görs gällande studien. Det är viktigt att fundera på om någon kan ta skada till följd av att delta i studien och vilka konsekvenser respondenterna kan få. Det är därför viktigt att ge så mycket information som möjligt åt respondenterna vid den första kontakten så de vet vad de antingen tackar ja eller nej till. (Johansson, 2005.)

5.4.2 Att utvärdera och analysera narrativ analys

Narrativ analys handlar om tolkningar, men hur värderar man en tolkning? En livsberättelse ska enligt ett socialkonstruktionistiskt perspektiv inte läsas och förstås som exakta redogörelser av vad som faktiskt har hänt i någons liv eller ses som en avspegling av samhället runtomkring. Det är inte relevant huruvida berättelsen är historiskt sann eller inte. Tolkningen handlar istället om ett antagande om att händelser kan representeras på olika sätt och att en berättare konstruerar egna narrativa sanningar. Enligt det här perspektivet beror tolkningen på vilken läsarposition man intar och kan därför ge olika resultat. (Mishler, 2004.)

Att utvärdera och analysera innebär att forskaren på ett aktivt och kritiskt sätt använder sig av teoretiska modeller samt olika perspektiv för att tolka sitt material. Johansson (2005) presenterar Kvales (1997) sex olika steg i analysprocessen, varav de tre första stegen sker redan i intervjusituationen: respondenten beskriver på ett spontant sätt sin livsvärld och intervjuaren tolkar meningar och kroppsspråk under intervjun. De andra stegen i analysen sker då det finns ett transkriberat material: då tolkas intervjun genom klarläggning och strukturering och vid behov kan en ny intervju göras för att tolka förändringar. (Johansson, 2005.)

För att bedöma kvaliteten hos en forskares producerade resultat är det inte endast metoderna som granskas utan även forskarens moraliska integritet. Med kommunikativ validitet menas att kunskapsanspråkens giltighet prövas i en förhandling eller i en dialog mellan olika samtalspartners. Pragmatisk validering däremot handlar om en förpliktelse att handla i enlighet med sina tolkningar. (Mishler, 2004.)

5.5 Undersökningens genomförande

Vid valet av tema för min undersökning diskuterades även metoden för insamlandet av mitt material, samtidigt som syftet lades fram och bearbetades. I efterhand fastställdes forskningsfrågorna och en intervjuguide sammanställdes. Det förberedande arbetet var viktigt för att kunna säkerställa att jag skulle få svar på det jag ville och på det viset uppfylla de förväntningar som fanns med min undersökning. Antalet respondenter fastställdes till fem stycken, vilka jag tog kontakt med per telefon. Jag presenterade mig och mitt ärende och vad jag har tänkt med hela min undersökning. Ett datum för intervjun fastslogs med alla, samt tid och plats. Likaså om de var bekväma med att intervjun kommer spelas in. Alla intervjuer blev gjorda enligt respondenternas egna önskemål. Före intervjuerna förberedde jag några stödfrågor

ifall respondenterna inte skulle komma på någonting att tala om. Varje intervju inleddes med ett avslappnande samtal där jag gav temat för intervjun och sedan då de var redo fick de börja berätta sin historia. En del började sin historia från att de anlände till Finland medan andra började berätta från att de fått uppehållstillstånd. I de flesta intervjuer kunde jag ta en passiv roll och låta respondenterna tala fritt men med två var jag ibland tvungen att ta till några frågor för att föra intervjun vidare.

Det bandade materialet transkriberades och fördes sedan in i dataprogrammet NVivo. För att hitta liknelser och skillnader mellan respondenterna lästes intervjuerna flera gånger och sedan kategoriserades svaren i lämpliga kategorier och analyserades. De uppnådda resultaten finns samlade i resultatkapitlet.

5.6 Perspektiv på undersökningens kvalitet

Dagligen hämtas information om olika fenomen eller objekt. Vid forskning är det viktigt att fästa uppmärksamhet vid begreppen reliabilitet och validitet och hur de här förhåller sig till varandra. Regeln är att en hög reliabilitet inte garanterar en hög validitet. Låg reliabilitet ger dock även en låg validitet samtidigt som en fullständig reliabilitet är en förutsättning för att få full validitet. (Patel & Davidson, 1994.)

Enligt Treekem (2000) kan bearbetningen, analysen och tolkningen av datamaterial delas in i tre olika faser. Det första steget av analysen är att bearbeta materialet strukturellt. Det andra steget går ut på att systematiskt och konkret uppmärksamma de påståenden som kommit fram under första steget. För att få skillnader och likheter att framträda tydligare ställs uttalandena mot varandra. Det tredje steget handlar om att skapa beskrivningskategorier av de mönster som uppstått under de två första stegen.

5.6.1 Reliabilitet

Reliabilitet handlar om mätinstrumentets tillförlitlighet och hur väl instrumentet står emot olika slumpinflytanden. Att ett felvärde uppstår beror på brister i instrumentets tillförlitlighet. Om en forskare inom kvalitativa studier inte kan erhålla ett mått på reliabilitet får hen försöka försäkra sig om studiens tillförlitlighet på andra sätt. Vid intervjuer är tillförlitligheten relaterad till intervjuarens egna förmågor. Då intervjuaren gör sina egna bedömningar under

intervjusituationen kan flera olika typer av fel uppträda. En förutsättning får att få en god reliabilitet är att intervjuaren är tränad. (Patel & Davidson, 1994.)

För att kontrollera reliabiliteten ytterligare vid en intervju menar Patel och Davidson (1994) att forskaren kan ha en extra person närvarande som parallellt registrerar intervjuaren med intervjuaren. Beroende på vad som ska undersökas kan man även använda sig av olika inspelningar i form av ljud, bild eller både och. Då det är inspelat kan man ta om intervjun flera gånger för att försäkra sig om att allt har uppfattats korrekt. Intervjuaren borde ytterligare tänka på att tillförlitligheten även påverkas av den *intervjuareffekt* som kan uppstå. Det är därför viktigt att intervjuaren uppträder på ett sätt som hjälper respondenterna att förstå och vara medveten om vad som förväntas av dem under intervjusituationen.

För att säkerställa reliabiliteten i min egen undersökning spelade jag in samtliga intervjuer så jag kunde gå tillbaka och lyssna på dem om och om igen. Jag anser även att mina respondenter tog hela intervjusituationen på stort allvar och berättade utförligt om sin egen integrationsprocess och andra aspekter kring den, och försökte beskriva en så sanningsenlig bild som möjligt.

5.6.2 Validitet

Validitet handlar om att det som forskaren menar undersöka faktiskt undersöks. Det här betyder att det är viktigt att konstruera ett instrument som mäter just det som är avsett att mätas. Ett sådant instrument ger hög validitet. Det finns två vanliga sätt att försöka säkerställa validiteten, nämligen genom att säkerställa den *samtida validiteten* och *inhållsvaliditeten*. Ett sätt att säkerställa den samtida validiteten är att pröva instrumentet på en grupp som motsvarar den grupp som instrumentet egentligen är ämnat för. Genom en logisk analys av innehållet i instrumentet skapas innehållsvaliditet. Denna analys borde göras av en utomstående, det bästa scenariot vore att någon som är insatt i forskningsproblemet får granska instrumentet. (Patel & Davidson, 1994.)

Riessman (1993) har lyft fram en rad kriterier inom den narrativa analysen för att pröva studiens tillförlitlighet. Nedan presenteras ett urval av kriterierna:

- ”Bevisens begriplighet”, som handlar om både kvaliteten på intervjun samt analysen. Mängder av citat borde inkluderas, samtidigt som forskaren presenterar andra

alternativa förklaringar för att ge läsaren chansen att själv bedöma bevisen och forskarens egna tolkningar.

- Ett annat sätt att öka validiteten är att låta respondenterna själva läsa materialet. Stämmer intervjuarens analys överens med vad de sa och deras egna tolkningar?
- Krav på sammanhang är ett annat kriterium som handlar om hur de olika delarna av forskarens tolkningar skapar en meningsfull och fullständig bild av verkligheten. Internt kan sammanhanget värderas i termer hur de olika delarna hänger samman och externt genom att jämföra det mot tidigare forskning inom samma område.

För att testa undersökningens tillförlitlighet kunde forskaren även ge en beskrivning av hur tolkningarna har skapats, synliggöra vad som har gjorts steg för steg, specificera hur omvandlingarna från tal till text har gjorts och slutligen tillgängliggöra primärdata. (Riessman, 1993.)

Eftersom en sådan här lista är svår att få till stånd är det svårt att avgöra kvaliteten på narrativa analyser. I slutändan handlar det om en förmåga att klara av att på ett begripligt sätt dela med sig av sina slutsatser och reflektioner så att läsaren förstår dem. Det handlar om att kunna föra en inre dialog med sig själv samt en yttre dialog med andra forskare. (Johansson, 2005.)

I min egen undersökning har jag försökt säkerställa validiteten genom att få hjälp av handledare som gjort narrativa studier tidigare för att se till att jag gjorde intervjun på rätt sätt, jag spelade även in samtliga intervjuer och har i mitt resultatkapitel försökt använda mig av många citat för att ge läsaren en bild av respondenternas egna ord och tolkningar.

5.6.3 Intervjuetik

Respondenten kan sällan bedöma hur en intervju kommer uppfattas, däremot kan en person säga om hen är nöjd med intervjun eller inte. Därför kan det vara bara att presentera den färdiga intervjun för respondenten så hen får en chans att säga om hen är nöjd med den eller inte. Dock bör forskaren ta i beaktande att intervjuaren inte är befriad från sitt moraliska ansvar efter att respondenten godkänt produkten. Det kan alltid uppstå etiska problem gällande redigeringen och publiceringen av en intervju. Det är alltid forskarens skyldighet att skydda intervjupersonen. (Jacobsen, 1993.)

Det har funnits möjlighet för de intervjuade att ta del av den skriftliga versionen av intervjuerna om de så hade velat. För att skydda respondenterna har jag vid transkriberingen av materialet

kodat samtliga för att de ska hållas anonyma och kategoriseringen av påståenden har i de flesta fall företräts av flera respondenter.

6. Resultat

”Det var i januari, 2010, som jag kom hit till Finland. Det var i Helsingfors, efter såklart en väldigt lång resa där det hela tiden var mörkt. Jag var så ung så jag förstod inte mycket men jag förstod att det var allvarligt då jag såg i pappas ansikte att han var orolig. Han reste med mig och två andra barn... Smugglarna är som maffian, allting görs i hemlighet. De rörs endast på natten, du vet inte var du är och du förstår inte vad någon säger. Det spelar ingen roll om du litar på dem eller inte för när du är där med dem så har du inget annat val än att lyda och gå med dem...” – R1

Alla invandrare som av någon anledning tvingats fly till ett annat land har en egen unik bakgrundshistoria. Alla har egna erfarenheter, kunskaper och även trauman som senare kan påverka hela integrationsprocessen i det nya landet, både till det bättre och till det sämre.

I det här kapitlet kommer resultatet från den empiriska datainsamlingen presenteras. Utgående från fem respondenters egna livshistorier har jag tagit reda på hur invandrare själva anser att integrationsprocessen ser ut här i Finland. Respondenternas historier har blivit kategoriserade utgående från de ämnen som de själva har ansett vara viktiga i fråga om deras egen integration. Kapitlet ska även hjälpa till att ge svar på vad som fungerar och vad som kunde bli bättre inom integrationsarbetet i Finland. Utgående från resultatet vill jag se om teori och verklighet går hand i hand.

6.1 Hur var det att komma till Finland?

Att komma till ett nytt land betyder att allting är främmande. Respondenterna berättade att det är en konstig känsla som uppstår då man kommer till ett land där man inte förstår hur samhället fungerar. Eftersom man inte heller kan språket så kan man inte kommunicera med befolkningen och fråga då någonting känns oklart. Det tar tid att efter en flykt klara av att slappna av och inse att man nu är i säkerhet, och innan det händer är det svårt att ta till sig ett helt nytt samhälle. Men efter att man kommit över den första chocken och man insett att man är utom fara så börjar en nyfikenhet uppstå gentemot det nya landet. Mina respondenter har en bakgrund som asylsökande, vilket betyder att de kan ha fått vänta länge på besked och har därmed levt med stor stress under en lång tid. Det här förlänger integrationen eftersom nyfikenheten och viljan

att lära sig om ett nytt samhälle inte alltid uppstår innan människan är säker på att hen verkligen är i säkerhet. Att leva med stress under en längre tid kan påverka människor på olika sätt och ge olika konsekvenser, som i ett senare skede kan påverka integrationen.

”Så nu var man tvungen att anpassa sig till en ny situation, till kölden, ett nytt språk, ett nytt liv och en ny kultur, till allting. Så småningom ändrades hjärnan och tankesättet och vi vågade fara ut och prova på olika saker. Vi fick börja slappna av, döden väntade ingenstans.” – R1

”Kulturen var svår då jag kom till ett nytt samhälle när jag var ganska gammal och hade min egen kultur. Plötsligt var jag i Finland där de har en modern kultur och där allting kändes konstigt för mig.” – R2

Språket ses som en av de största barriärerna då man kommer till ett nytt land, och det finska språket är svårt att lära sig. I och med språksvårigheterna är det inte heller så lätt att komma i kontakt med den lokala befolkningen, som är så viktigt för att förstå ett nytt samhälle och en ny kultur. Vardagligheter som för oss är självklara kan ibland bli oöverkomliga för invandraren som ska klara sig på egen hand. Att vara ensam, utan familj och vänner försvårar situationen ännu mera och kan ge en känsla av misstro och hopplöshet mot allt det nya som väntar.

”Att vara här utan familjen är en annan utmaning och vi har inte vårt eget samhälle som vi är vana vid. Jag hade många vänner och mitt eget företag i mitt hemland, så det var en chock för mig att komma hit och inte komma framåt trots att jag försöker så mycket. Och språket, finskan, är inte alls lätt.” – R5

”Då jag kom hit så var allting främmande, språket, kulturen och samhället. Vi hade inga släktingar här eller vänner och jag kunde inte prata något annat språk än mitt eget modersmål, så det var otroligt svårt eftersom jag hade mycket i mitt hjärta som jag inte heller kunde tala om med andra.” – R2

6.2 Språket och studier

Språket är en av de viktigaste aspekterna för att komma vidare i sin integrationsprocess. Men alla individer kommer hit med helt olika förutsättningar. Åldern visade sig ha betydelse för hur lätt det är och hur snabbt det går att lära sig ett nytt språk. Mina respondenter är i olika åldrar och de som kommit hit i yngre ålder och fått börja i grundskolan har haft det lättare att lära sig finskan. Att inte kunna engelska kan även vara en orsak för att snabbare lära sig landets språk.

”Språket var det som intresserade mig mera än allt annat eftersom jag inte kan så bra engelska, jag kunde arabiska men ingenting annat. Jag kunde inte svenska eller finska och jag såg då finländarna pratade med varandra och jag kände att språket var nyckeln för att komma vidare. Jag försökte lära mig 10 ord varje dag och jag struntade helt i engelskan och fokuserade bara på finskan. Jag skrev varje ord 10 gånger så att de skulle fastna i minnet.” – R1

”Språket är ett problem, för det är ett väldigt svårt språk. Vi måste lära oss men hur? Är man äldre som jag så är det svårt att lära sig. Att lära sig ett nytt språk på bara 10 månader är inte lätt. Jag började försöka skriva upp 5-10 ord varje dag för att försöka minnas dem. Jag måste lära mig för jag måste arbeta. Om jag inte kan språket så kan jag heller inte arbeta, vilket är ett problem.” – R3

Språkkurserna hör till invandrarnas integrationsplan och koordineras och sköts av TE-centralen i Finland. Det här gäller de som klassas som vuxna och som automatiskt inte kan börja i grundskolan. Men det är inte lätt att snabbt få en plats i någon av de här kurserna. Väntetiden kan vara lång och då man äntligen får börja så kan nivån i gruppen antingen vara för lätt eller för svår. Konsekvenserna av att inte hamna i rätt grupp kan vara bristande motivation för att lära sig. Väntetiden kan även bero på i vilken stad du bosätter dig i, i huvudstadsregionen där det finns mycket invandrare kan det ta längre tid innan det finns lediga platser. Invandrarens livssituation borde även tas i beaktande då de sätts in i grupper.

”Jag kom snabbt in i en kurs men den går inte ihop med min livssituation. Jag bad om en långsam nybörjarkurs eftersom jag inte har mycket tid att studera eftersom jag är ensam hemma med tre barn, men de gav mig en intensiv kurs. Så jag känner mig ganska chockad. Jag som ville gå långsamt framåt hamnade här medan min syster som begärde en intensivkurs fick en långsam nybörjarkurs.” – R4

6.2.2 Praktik som en del av språkkursen

Praktik är en annan aspekt kopplad till integrationsplanen. Praktiken kan öppna en väg in i arbetslivet. Den kan ge invandraren kontakter som hen annars inte skulle få. Den gynnar språkutvecklingen och kan vara en väg för att hitta finländska vänner. En av respondenterna hamnade väldigt fel och kände att hen inte hade någon nytta av sin praktik medan två andra fortfarande väntar på att bli placerade någonstans.

”Efter en månad i min process med TE-byrån märkte jag att det inte fungerar. Då sände de mig på praktik för att lära mig språket, men på ett daghem. Och det var hemskt, för hur ska jag lära mig språket då jag sitter med barn mellan 0-3 år. Jag försökte hitta praktik inom mitt arbetsområde men ingen gav mig en chans då jag inte hade en viss nivå på språket, trots att jag kunde ha klarat av arbetet även på engelska.” –R5

6.2.3 Tar man tillvara invandrarnas tidigare kunskaper?

Många av de invandrare som kommer till vårt land kan redan ha ett yrke med många års erfarenhet. Några av mina respondenter funderade över det här och var oroliga över sin framtid. De tror inte att det finns någon garanti för att hitta arbete enbart efter att ha lärt sig språket. Det känns tungt att behöva skola om sig trots att de redan har ett yrke. De känner att ingen tror på dem och vill ge dem en chans att visa vad de kan. De är vana att arbeta och vill gärna fortsätta med det för att kunna ta hand om sina familjer, men hur ska det gå till om de inte får använda de kunskaper de har? Det finns en modell som alla invandrare ska följa, men enligt respondenterna behövs det flexibilitet för att de ska kunna lära sig och få möjlighet att arbeta inom sitt eget arbetsområde.

”Jag funderar alltid på att vi lägger ner så mycket tid på att studera, först språket och sedan ett yrke, och vad händer sedan om vi inte får ett jobb? Jag har redan en bachelor i statistik och vet inte vart jag ska vända mig. Jag har redan ett yrke, så måste jag bara lämna det och studera till någonting annat? Kommer jag ens få ett arbete trots att jag har en utbildning? Det finns inga garantier.” – R3

”Det finns kurser som fokuserar mera på yrkeslivet och försöker lära ut ord som är till nytta, men inom integrationsplanen finns det ingen liknande kurs som förbereder oss inom medicinska området, vilket är vad jag skulle behöva.” – R5

6.3 Att möta en ny kultur

Att möta en ny kultur är aldrig lätt. Allting är annorlunda från vad man själv är van vid, traditioner, seder och bruk. Man måste börja om och lära sig allting från början. Det tar lång tid att anpassa och lära sig och man blir säkert aldrig fullärd. Man måste få testa sig fram och fråga då man inte vet. Respondenterna poängterade att det är väldigt viktigt för oss finländare att förstå hur lätt det kan bli fel då de helt enkelt inte förstår hur vårt samhälle fungerar.

”Ibland får jag testa mig fram och göra olika saker för att se hur folk reagerar, och på det sättet lära mig vad som är rätt och vad som är fel. Nog tog det tid, det är som med språket, man måste lära sig och sedan då man lärt sig så rullar det på. Ju mera man är med finländare desto lättare är det att lära sig.” – R1

Det är inte heller alltid så lätt att leva med två olika kulturer. Hemma med familjen ska man uppföra sig på ett sätt och utanför hemmet på ett annat sätt. Det är viktigt att komma ihåg att en individ kan anpassa sig, men de kan inte helt glömma hela sin kultur som de växt upp med, den hör till individens identitet. Man måste ge och ta. Kulturerna strider mot varandra och invandrare måste komma på hur de ska kunna leva med dem båda. Även här verkar det som att åldern kan inverka. Kommer man till ett nytt land i en tidig ålder så kan det vara lättare att ta till sig nya intryck. Genom skolan och finländska vänner så kan det vara lättare att förstå och därmed anpassa sig till den nya kulturen.

”Kulturerna strider mot varandra. Men jag försöker ta de bra sakerna från båda och slå ihop dem, men det är inte lätt. Hade jag fötts här hade det såklart varit lättare. Ibland tänker jag att jag helt skulle ge upp min kultur och bli helt finländsk men sen klarar jag inte av det då bara tanken gör mig ledsen. Jag vill inte glömma mig själv. Det är svårt att förklara men det är inte lätt att dras mellan två kulturer. Jag önskar alltid att jag skulle ha fötts här eller att jag skulle ha kommit hit som barn för så skulle det kanske ha varit lättare för mig.” – R2

”När man kommer till ett nytt land som ung så är traditioner och kulturen som man haft såklart viktig, men skalet är ganska tunt så man är öppnare för nya saker. Ju tunnare skal man har desto lättare är det att ta till sig nya saker och traditioner. Nog har man kvar sin gamla kultur och man värdesätter den men automatiskt så får man två kulturer. Man börjar göra så som vännerna gör och då man är med någon från sin egen kultur så anpassar man sig till den. Men det här förstår man bara om man själv varit i den här situationen.” – R1

Kontakten till den lokala befolkningen är alltså oerhört viktig för att lära sig och förstå en ny kultur. Utan ett nätverk så ser man inte den nya kulturen på nära håll vilket behövs för att man ska kunna tillämpa den. Det går snabbare att anpassa sig till ett nytt samhälle genom vänner som visar och lär. Det krävs arbete från båda parterna. Både den lokala befolkningen och invandraren behöver ha ett öppet sinne och framförallt tålamod. Det handlar om att lära sig av varandra och komma på nya system för hur vi alla ska leva tillsammans i harmoni.

”Det borde finnas mera sätt att mötas. Vi lever alla här och vi har olika kulturer och vi måste lära oss att leva tillsammans. Jag kan lämna 75% av min kultur men finländarna måste även kunna acceptera 25% av min kultur. Man behöver inte alltid klaga på oss och säga att vi gör fel, för vi är nya här och vi försöker lära oss. Öst är inte som väst, det är helt annorlunda, men vi försöker. Det finns alltid de som har reaktioner då de ser oss, de vill inte lära sig skillnaderna mellan våra kulturer. Det är upp till dem. Jag kan lämna 75% av min kultur men jag kan inte överge allting, de bra sakerna behöver jag behålla. Kanske finländare kan lära sig någonting av oss också. Vi kan vara bra människor trots att vi har en annan kultur och om man klarar av att kombinera olika kulturer så kan man kanske få bra resultat i slutändan. Man kan alltid lära sig av andra, vare sig det är bra eller dåligt. Vi upplever dåliga saker också men på det sättet lär vi oss och kan fokusera på hur vi får till det goda.” – R3

Det här citatet utgör enligt mig hela grundprincipen för integrationsprocessen. Det handlar om att båda parterna måste ge och ta av varandra. Vi ska lära oss av varandra och att del av våra bra egenskaper. Vi ska inte vara rädda för att lära oss nya saker. Integration handlar inte om att nyanlända med en annan kultur ska bli som alla finländare, utan det handlar om att tillämpa nya kulturer och klara av att bli delaktiga i samhället.

6.4 Arbete

Trots att arbete är en av aspekterna hade respondenterna inte så stor fokus på ämnet i sig, det var större fokus på arbete i andra kontexter. Respondenterna vill verkligen arbeta och försöker fundera ut vilka vägar som ska leda dem ut i arbetslivet. Tyvärr har de små förhoppningar om att det kommer hända inom den närmsta framtiden. De yngre respondenterna som haft möjlighet att gå i finsk skola har arbete och hade inga större svårigheter att hitta en arbetsplats. De är de äldre respondenterna som även här kämpar på.

”Det är inte rättvist att jag i min ålder måste börja om helt från början då jag har erfarenhet och kan mitt arbete.” – R3

”Nog fick jag arbete ganska snabbt, men det var ändå inte så lätt, arbetet knackar inte liksom på din dörr. Då jag visste att jag snart kommer bli färdig så gick jag till min gamla praktikplats och frågade om jag först kunde få sommarjobb, för det var svårt att genast fråga efter en längre anställning då jag just hade blivit klar. Som tur var fick jag sommarjobb, och ännu arbetar jag på samma ställe.” – R2

Det finns en stor oro kring tankarna gällande deras möjligheter att senare hitta ett arbete. De vill fortsätta att arbeta inom sina egna yrkesområden, men de känner att hela processen går för långsamt. De kämpar för att lära sig språket, men är oroliga för att det inte kommer räcka till. De berättade att de nog har försökt hitta arbete men arbetsgivarna vill ha erfarenhet från Finland och kräver en viss språkkunskap. Det här har lett till att de har släppt tanken kring arbete och istället försöker fokusera på sina språkstudier.

”Jag skulle bara vilja göra processen snabbare och lättare så jag kan få börja arbeta.” – R5

6.5 Kontakten till den lokala befolkningen

För att förstå och lära sig om en ny kultur och ett nytt samhälle behövs den lokala befolkningen. Att få ett socialt nätverk är otroligt viktigt för invandrare som kommit till ett nytt land och ska

påbörja sin integrationsprocess. Utgående från mina respondenters historier har det här inte varit en lätt uppgift. Ensamhet och att endast umgås med den egna familjen kan mycket väl höra till den normala vardagen.

”Jag visste inte hur jag skulle lära känna dem och få dem att förstå att jag inte är en dålig människa som man behöver vara rädd för. Det var verkligen svårt att få dem att förstå och acceptera att jag är en helt normal människa, att det bara är håret och huden som har annan färg. Jag försökte och försökte men gav till sist upp då ingen ville förstå, så jag var i slutändan bara själv.” - R1

”Min äldsta dotter hade det väldigt jobbigt, de andra flickorna frös ut henne och hon fick inga kamrater. Hon var väldigt ensam.” - R3

Några av respondenterna uppgav även att de inte vet var eller hur de ska få den här kontakten. Då de inte har ett arbete så kommer det inte naturligt att de kan börja prata med någon. Efter ett tag har de sedan gett upp och accepterat att verkligheten bara är så här. Här verkar det inte vara någon större skillnad gällande åldern, det är lika svårt för alla att komma i kontakt med den finländska befolkningen. Även de yngre som är eller har gått i grundskolan har inte kommit på ett sätt att skapa band med finländska barn. De känner sig annorlunda än de andra barnen och trots att lärarna försöker hjälpa till så blir det inte riktigt någon förbättring.

”Ibland är det lätt och ibland är det svårt att komma i kontakt med finländare. Tidigare då jag åkte buss så märktes det tydligt att en del accepterade oss och andra inte. Det är nytt för Finland att ha utlänningar här och att se en annan kultur.” - R3

”Till exempel då jag var i gymnasiet så var det så att finländarna hade av någon anledning förutfattade meningar om mig och andra utlänningar. Jag vet inte om föräldrarna pratade där hemma eller om någonting hade hänt innan jag kom för de hade så starka förutfattade meningar om invandrare. Jag blev inte retad men jag visste att jag skulle sitta tyst för man såg att de inte ville att man skulle prata med dem och då de var tvungna att prata med en under ett grupparbete t.ex. så märkte man att man var utanför, som tredje hjulet. Ingen frågade om ens åsikter och då man pratade så såg ingen en i ögonen. Man blev inte väl behandlad, som att man var mindre värd än finländare.” - R1

Det finns olika åsikter hos respondenterna om staden eller regionen har någon betydelse. Några tycker att det är lättare att få vänner i en mindre stad medan andra har fått det lättare efter en flytt till ett större ställe. Samtliga respondenter har en bakgrund som asylsökande i Österbotten och de som senare flyttat in mot huvudstadsregionen anser att det har varit svårare att hitta vänner där.

”Men då jag flyttade till Vasa så var det en stor skillnad. Här var de mera vana med att bo nära utlänningar så rasistiska tankar och muren mellan grupperna var inte så stor. Jag blev överraskad då jag kom till skolan och jag hade kompisar efter 2 veckor, och att jag har varit och är kompis med alla i klassen, trots att jag var den ända utlänningen i min klass. Vi umgicks på helger, och jag var med som alla andra och jag hörde inte några rasistiska skämt eller någonting i skolan, inte heller på jobbet.” –

R1

”Innan beslutet och vi flyttade hit var vi mera omringade av vänliga och hjälpsamma människor, så får se hur det kommer gå för oss här...” – R4

Kontakten till den lokala befolkningen är även viktig med tanke på språkutvecklingen. Genom att bli tvungen att försöka tala och höra språket så går det lättare att lära sig det. Eftersom en del av respondenterna inte lyckats så bra med att komma i kontakt med finländare har de inte fått den här chansen. En respondent berättade att oftast då hon får tillfälle att träffa sina finländska vänner så har de alltid så bråttom och ger henne inte tid att försöka prata på finska.

”Mina vänner är vanligtvis så upptagna, så när vi träffas är det lättast och går snabbast om vi talar engelska.” – R5

6.6 Rasism

Rasism försvårar integrationsprocessen och kan göra vardagen väldigt svår för dem som utsätts för diskriminering på grund av till exempel en annan hudfärg eller ett annat språk. Utgående från mina respondenter så är skolan ett ställe där mycket rasism förekommer, och för någon har det även fortsatt in i arbetslivet.

”Även på praktiken var det genast problem, då jag är muslim så talade de illa om Islam och min tro trots att jag inte själv tog upp ämnet. Det är även mycket prat bakom ryggen och jag har även själv hört vad de pratar då de tror att jag inte hör. Även nu på arbetet finns det människor som inte ens orkar se på mig, de bara arbetar med mig som robotar och om de säger någonting så bara skäller de på mig. Det sårar otroligt mycket och gör att dagarna blir tunga.” – R2

”Jag fick bara acceptera att jag klarar mig ensam, att om jag har klarat mig hittills så klarar jag mig även i fortsättningen. Lärarna försökte få dem att prata med mig men i den åldern så var väl inte barnen så mogna att de kunde försöka förstå.” – R1

Det fanns många åsikter kring i vilka städer rasismen är starkare. Någon ansåg att det finns mindre rasistiska tankar i lite större städer som t.ex. Vasa, medan andra tyckte att det är mindre rasism i mindre städer. Respondenterna som flytta från Österbotten till andra delar av landet ansåg att det är en stor och tydlig skillnad mellan människorna. Enligt dem är det mindre rasism i Österbotten och människorna är mera öppna och vänliga. Orsaken till det här trodde respondenterna berodde på att det finns mera svenskspråkiga i Österbotten.

”Enligt mig är det mindre rasism på små ställen och i små städer. Jag tror även att det finns så mycket rasism i Kotka eftersom det finns mycket utlänningar, både bra och dåliga människor, men jag vet inte hur jag ska förklara. T.ex. i Kristinestad och i Närpes bor det finlandssvenskar, och de är snälla människor. De är bra människor, de har inte förutfattade meningar. Kanske det beror på att de själva är en minoritet här i Finland men ändå så är svenskspråkiga mycket bättre än finskspråkiga.” – R2

”I Vasa har jag märkt att det finns lite rasism. Det är t.ex. bara att gå till Rewell Center så ser man att olika etniciteter blandas och umgås tillsammans utan problem. Det är onödigt att lägga energi på att hata varandra för att vi ser olika ut.” – R1

Enligt mina respondenter finns det överlag mycket förutfattade meningar kring utlänningar i Finland. Det försvårar deras vardag otroligt mycket och de känner att finländare inte ger dem en ordentlig chans att visa vem de egentligen är. Vardagen känns ofta tung och det är svårt att veta hur man ska lyckas ta sig framåt i samhället.

”Det finns mycket rasism här och det har ökat under de senaste sju åren. Det syntes i skolan, jag studerade med finländare och var den enda kurden där. Trots att jag var trevlig och inte gjorde någonting illa åt de andra, men då vi hade grupparbeten så såg de inte på mig och ville inte ens tala om skolrelaterade ämnen med mig. De pratade hela tiden illa om människor som kom från mottagningscentraler och det sårade mig eftersom jag själv är en utlänning som har varit en asylsökande.” – R2

6.6 Åsikter kring integreringen i Finland

Det fanns många tankar och funderingar kring integrationen i Finland. En del ansåg att det borde finnas sätt att göra den mera effektiv, så de snabbare kunde komma ut i arbetslivet. Integrationsprocessen i Finland har nu förkortats till ett år, från att tidigare ta tre år. Det här känns tungt för många av respondenterna eftersom de anser att det inte fungerar i praktiken.

”Och nu är också hela integrationsprocessen så kort, allting ska gå på bara ett år. Man ska hinna lära sig språket och fara på praktik. Det går för snabbt för mig och jag känner att jag inte klarar av det. Några vänner som gått igenom sin kurs så de kan inte egentligen prata men de borde ändå gå vidare till yrkesskola. Den gamla och längre integrationsprocessen hade passat bättre för mig, det hade varit mindre stress. Så jag blev tvungen att hoppa av min intensivkurs och börja i en som går långsammare.” – R4

”Nu har integrationsprocessen förkortats från 3 år till 1 år, så nu vill de att alla ska lära sig grunderna på 1 år samt gå på praktik som ska vara 2 månader vilket inte är okej. Ska jag gå 1 år på en nybörjarkurs för att sedan vänta ett år på att Valvira ska godkänna mina betyg, som inte ens tar mig i beaktande innan jag nått nivå 3, vilket inte är möjligt inom integrationsprocessen. När de ändrar på någonting måste ändringarna göras tillsammans med alla parter som har ett finger med i spelet. Nu har alla olika planer och de fungerar inte ihop.” – R5

6.6.1 Fokus på arbete

Tankar kring arbete var den vanligaste funderingen kring integreringen. Det finns en stor oro, respondenterna känner inte att det finns en egentlig plan för att få dem ut i arbetslivet.

”Det borde vara lättare, men det finns ingen flexibilitet att hitta sätt att hjälpa oss. Det finns ingen ordentlig planering.” – R3

De äldre respondenterna med tidigare utbildning och arbetserfarenhet tycker att Finland borde vara bättre på att ta tillvara på deras kunskaper och satsa på att skapa ett system som får ut dem i arbetslivet. De anser att det inte finns någon flexibilitet i systemet och ingen egentlig vilja att försöka hjälpa dem. Det borde satsas mera på den här åldersgruppen för att inte förlora viktig kunskap och arbetskraft som kunde hjälpa samhället. Det här har lett till en misstro till systemet samt för vårt samhälle och till den hjälp som finns att få.

”Jag tycker att det största problemet med TE-byrån är att de inte har ett program för individer med en högre utbildning, så jag tror att de kommer förlora de här människorna. Staten sätter pengar på att integrera oss, så varför inte ta tillvara på våra kunskaper? Varför ska vi behöva arbeta med ett arbete som är lägre än vår utbildningsnivå?” – R5

”Vill man att människorna ska arbeta så måste man låta dem, erbjuda förberedande kurser inom ens arbetsområde och sedan låta dem arbeta. Men nu måste jag studera i många år, gå på praktik och sedan hitta arbete själv. Någon berättade åt mig att det är även svårt att få ett arbetskontrakt här, att först ger de endast för tre månader och efter det kan de förnya det eller låta en gå, så vad ska man göra då?” – R3

6.6.2 Kontakten till myndigheterna

De flesta av respondenterna var nöjda med den hjälp och respons de får av myndigheter som till exempel socialen och Folkpensionsanstalten (FPA). Utgående från intervjuerna märktes det att även här finns det en skillnad beroende på var i landet man bor. I Vasa fanns det inga klagomål alls, respondenterna var väldigt nöjda över hur de blir bemötta. I Helsingforsstrakten däremot är respondenterna bara en i mängden och de känner att de inte alltid får hjälp när de behöver.

”Människorna är väldigt trevliga och hjälpsamma, de ler alltid åt oss och accepterar allting. Jag har inte känt att de blir arga på oss. Socialen är alltid i kontakt med oss. Min socialarbetare är perfekt och jag får ringa när som helst. Hon är väldigt samarbetsvillig och hon lämnar aldrig någonting, och om vi behöver någonting så fixar hon det snabbt. Har vi blanketter som ska fyllas i som vi inte förstår så kommer hon hem till oss och hjälper oss så vi får det rätt. FPA:s personal är också väldigt samarbetsvilliga.” –R3

”Varje gång vi går till FPA så får vi olika svar av olika personer, alla säger olika saker. Vi får hela tiden olika summor med pengar så vi vet inte vad vi borde få. Då de ger mindre än normalt och jag frågar varför så säger de att det är för svårt för dig att förstå det här systemet, så det är onödigt att vi förklarar och att jag inte ska tänka på det. Någon gång kan de betala mera och sedan säga att jag måste betala tillbaka och jag vet inte varför. Och när jag frågar vilken summa jag ska få egentligen så säger de bara att systemet är för svårt för mig att förstå, så det är väldigt frustrerande för mig.” – R4

Finland är ett väldigt byråkratiskt land, med mycket pappersarbete. Blanketter och beslut från FPA kan vara svåra att förstå då man inte kan språket till fullo. Många av respondenterna kände att de behöver hjälp för att förstå alla papper och all byråkrati som de nu är omringade av. I början behöver man mycket hjälp eftersom vårt system är helt nytt för dem, men så småningom klarar man av att försöka själv.

”Även hela byråkratin och processerna runt FPA är helt nya och det är svårt att förstå. Jag kan inte förstå någonting och jag har många problem med dem. Vi är helt ensamma med det här, de skickar massor med beslut och allting är på finska och vi har inte möjlighet att förstå dem. Då jag försöker översätta det med hjälp av Google så blir det till någonting helt annat. Det fungerar inte.” – R4

”Besluten från FPA är många, och de är långa och vi är ännu inte perfekta med språket så det är väldigt svårt att förstå vad de vill och vad beslutet egentligen är. Så vi förstår inte alltid, och vi borde förstå för ibland kan det handla om att vi får mindre pengar men vi vet inte varför och vi förstår inte att det kommer bli mindre pengar så man blir förvirrad.” – R3

”Då jag inte har förstått pappren så har jag översatt det med hjälp av ordböcker så jag ska förstå helheten, och även frågat av socialarbetaren. De hjälper nog men inte till hundra procent, man måste

försöka mycket själv. Man kan inte hela tiden fråga sina vänner då man inte förstår någonting för man vill inte störa och man vill inte att de ska bli trötta på en. Trots att man gör fel så går inte världen under, så man måste försöka själv för då lär man sig bättre.” –R2

6.7 Hur lyckas med integreringen?

De flesta respondenter ansåg att åldern är en viktig faktor gällande hur bra man lyckas integrera sig i ett nytt land. Det är lättare att ta till sig nya saker då man är ung. Gamla traditioner och den egna kulturens seder och bruk är så starkt rotade hos människan i vuxen ålder.

”Om jag skulle ha fötts här så skulle alla processer gå normalt och kulturen skulle ha kommit direkt eftersom jag hade växt upp med finländare. Att komma hit i ungdomen är också bättre än att komma hit som vuxen, för som vuxen är det inte lika lätt att acceptera allt nytt, och det är svårare att förstå allting. Om du kommer från Irak som gammal lär du dig inte språket så bra och kulturen är annorlunda och du klarar kanske inte av att acceptera den. Men som 15-åring är du ännu ung så världsbilden är annorlunda och det påverkar.” – R2

Att ha ett socialt nätverk med finländska vänner är även viktigt, eftersom de hjälper och visar hur samhället fungerar. Det är lättare att få följa ett exempel än att komma på allting själv. Men respondenterna poängterar även hur viktig roll de själva har. Det krävs hårt arbete och tålamod eftersom det handlar om en otroligt lång process. En del är tvungna att kämpa hårdare och längre än andra. Det krävs en stor vilja för att lyckas med sin integrationsprocess.

”Jag har jobbat hårt för att komma hit var jag är idag. Jag har sett till att lära mig språket och få vänner. Det har inte varit lätt men jag har jobbat hårt för det. Hur bra det går beror på hur intresserad man är och hur villig man är att arbeta för det.” R1

”Det är viktigt att ha vänner från Finland eftersom du då får bekanta dig mera med kulturen och du anpassar dig snabbare. Om man har en finländsk vän så får man varje dag öva på språket vilket betyder att man lär sig snabbare. Genom dem lär man sig även kulturen och förstår den bättre, vännerna kan underlätta hela processen.” – R2

Trots att det finns många åsikter kring vad som kan förbättras, finns det även en stor tacksamhet hos respondenterna över att de har fått den här chansen. Det är viktigt att det finns förståelse i samhället över hur svårt det faktiskt är att tvingas lämna sitt hemland och försöka börja om på nytt i ett land där allting är främmande. Med förståelse och vänlighet från båda parterna kan vi komma långt.

”Jag tycker om att vara här för Finland har gett mig mycket. Jag fick ett människovärde, jag fick frihet, jag fick trygghet, jag har fått älska kvinnor och förstå deras självständighet. Om jag någon gång återvänder hem så är det någonting jag kommer ta med mig dit. Jag har haft mera möjligheter här trots att det inte har varit lätt. Det har inte varit som ett paradiset, jag bytte mina problem till nya problem då jag kom hit. Religion, kultur, språket, ny stad, och trots att jag har det bra så saknar jag mitt hemland. Om man frågar om jag tycker mera om Finland eller om Kurdistan så kan jag säga så att Kurdistan är mitt högra öga och Finland är mitt vänstra. Men nog funderar jag om jag någonsin kommer se mitt hemland igen. För tio år sen hade jag sagt att jag aldrig skulle återvända men nu önskar jag att jag någon gång kommer kunna åka hem.” –R2

7. Avslutande diskussion

I min avslutande diskussion kommer jag sammanfatta teorin och resultatet från min forskning. Först var för sig och sedan försöka dra paralleller mellan dem. Som en tredje del kommer jag se kritiskt på resultatet för att hitta faktorer som kan ha påverkat resultatet och sist ska jag ge förslag till fortsatt forskning inom ämnet.

7.1 Sammanfattning

Individer migrerar till andra länder av olika orsaker, en del flyttar på grund av arbete och andra blir tvungna att fly på grund av olika orsaker. I min uppsats har jag valt att beskriva olika former av migration eftersom jag anser att det är viktigt att förstå orsakerna kring migration för att även kunna förstå hur olika bakgrunder kan inverka på integrationsprocessen. Störst fokus har varit på individer som tvingats fly från sitt hemland och sedan, inte alltid frivilligt, blivit tvungna att integrera sig till en ny kultur. En del flyktingar som finns i Finland har kommit hit som kvotflyktingar och andra har en bakgrund som asylsökande. Mina respondenter har alla varit asylsökande och har därmed fått vänta länge på beslut kring uppehållstillstånd och på att få påbörja hela sin integrationsprocess i Finland. Det är även orsaken till att jag valde presentera asylprocessen i korthet i min teoridel.

Migration är ett intressant ämne i Finland eftersom migrationen hit inte är stor jämfört med andra länder. Migration är även ett ganska nytt fenomen i vårt land. Invandringen har ändå ökat under de senaste årtionden och under år 2015 då en invandringsvåg sköljde över hela Europa fick även Finland ta emot en stor del invandrare. (Bäckman, 2017.) Jag valde att skriva och forska kring det här ämnet eftersom det är en otroligt viktig politisk fråga i hela världen idag, och eftersom jag ville ta reda på hur bra Finland har klarat av att hantera situationen. Migrationspolitiken styrs av många olika lagar och förordningar från EU, vilket på gräsrotsnivå kan bli problematiskt. Riktlinjer behövs, men eftersom alla stater har olika system och fungerar på olika sätt är det svårt att få alla bestämmelser att fungera överallt.

Finland har en väldigt lång och utdragen asylprocess, som kan slita på individen otroligt mycket. Sedan efter många år av väntan kan det positiva beslutet komma men då har vi istället en psykisk trött individ som ska ha kraft och ork att integrera sig till en ny kultur. Det här blir problematiskt för både samhället och individen eftersom en trött människa inte orkar göra det

som krävs för att lyckas med integrationen. Även integrationsprocessen kan ta flera år, och slita ännu mera på en redan trött individ.

Det finns inte endast en definition av integration, utan det handlar om en komplex process som ska få en flykting delaktig i det nya samhället. Integration kan idag ses som en politisk diskussion som en följd av den stora flyktingströmmen, samt som ett sätt för människan att lyckas i ett nytt samhälle. (Ager & Strang, 2008.) Alla i vårt samhälle behöver få en större förståelse för begreppets innebörd, eftersom det är ett så allmänt begrepp inom dagens diskussion kring flyktingar och invandring.

Det finns många olika delar som måste fungera ihop för att få en lyckad integrationsprocess. Det handlar om att lära sig språket, få en utbildning, hitta arbete och att ha ett socialt nätverk. Alla delar måste finnas med för att man ska kunna säga att en individ är integrerad. Alla delar behöver inte vara lika starka, men de behöver finnas där. Det handlar om en process och utveckling som stannar upp då en del blir haltande. Trots att det finns många olika myndigheter som samarbetar för att få den här processen att bli så smidig som möjligt så krävs det oerhört mycket av människan. Inte bara av invandraren, utan även av den lokala befolkningen. En invandrare kan inte integreras om vi i samhället inte låter dem göra det.

Utgående från resultatet kan man se att här i Finland har vi ett problem gällande bemötandet till individer med en annan kultur. Det finns rasism i vårt samhälle, förutfattade meningar som försvårar hela processen, och det här börjar redan i grundskolan och fortsätter ut i arbetslivet. Utgående från respondenterna kan man se att det finns mycket rasism i skolorna. Ungdomar har svårt att komma in i skolvärlden och hitta vänner. Ensamhet hör till vardagen, och det här är skrämmande. Om barn och unga tänker så här i en yngre ålder, hur kommer det då se ut senare i arbetslivet? Det borde inte få vara så här svårt att få en kontakt till den finländska befolkningen, och skapa ett gynnsamt nätverk. Det går inte att integrera en individ som aldrig får se vår kultur på nära håll. Den lokala befolkningens arbete och initiativ är lika viktigt som invandrarens. Det finns inga riktiga plattformar som kunde underlätta det här mötet. Det blir stelt, och båda parterna blir misstänksamma mot varandra.

Det finns även en stor oro kring arbete, speciellt bland den äldre befolkningen. Det är svårt för de med utbildning och arbetserfarenhet att behöva börja om från början och känna att deras kunskaper inte duger här, att de är ingenting att ha. De önskar att de kunde få en chans att få visa vad de kan och hjälpa till att fortsätta utveckla vårt samhälle. Att det finns så mycket känslor av hopplöshet, bådär inte gott för hela integrationsprocessen. Många kan stanna och

känna att det inte finns något hopp för dem, och i samma veva sluta arbeta för sin integration och för sin framtid. Utgående från mina respondenter och resultatet förstod jag att det finns en misstro till det finländska samhället. Respondenterna tror inte att det finns en egentlig vilja att faktiskt hjälpa dem framåt i sin process och att få ut dem i arbetslivet. Det behövs mera flexibilitet i systemet. Det borde även finnas ett helt annat system för att integrera de med en högre utbildning. Nu kör man samma väg med alla, vare sig man har gått i skola i sitt hemland eller inte.

Det är även oerhört viktigt att det finns en viss förståelse bland oss medmänniskor. Många av våra invandrare har levt under grymma omständigheter och de har sett sådant som vi inte kan föreställa oss. De har inte valt att komma hit, utan de blev tvungna att fly. De förstår inte våra system och vårt samhälle och det tar tid att lära sig. De försöker så gott de kan, men hur ska de lära sig om de inte får en chans att göra det.

Som man kan se från teorikapitlet där jag har presenterat tidigare forskning kan man se att mina resultat stämmer bra överens med tidigare resultat kring samma ämnen. Som exempel kan Vermeulen (2010) nämnas, där det kom upp att alla integreras på olika sätt och att det finns en skillnad mellan integreringen för barn. Ett annat bra exempel är Bäckman (2017) som anser att integreringen handlar om två parter som tillsammans försöker hitta en gemensam väg som fungerar.

7.2 Diskussion

I mitt kapitel kring integreringen i Finland poängterades det att en viktig nyckel i hela processen är att engagera och aktivera den civila befolkningen för att kunna inkludera invandrare i det vardagliga livet (Arbets- och näringsministeriet, a,u.å). Utgående från mina respondenters historier kan man se att det här inte har fungerat i praktiken. Resultatet visade att det är svårt att få en kontakt till den finländska befolkningen och att det inte finns något forum där det här nätverket erbjuds.

Migrationsverket (2016) menade att det är svårare att komma in på en språkkurs i Finland än i andra länder. Det här syntes även i resultatet, det kan ta länge innan man får en plats och det kan vara ännu svårare att hitta en kurs som passar för den enskilda individen. Utgående från resultatet kunde man även se att det fanns en oro kring arbete och en frustration eftersom respondenterna kände att deras tidigare kunskaper inte tas i beaktande. Trots att arbets- och

näringsministeriet (c,u.å.) menar att det är viktigt att se på individens tidigare kompetens för att kunna göra en yrkesinriktad integrationsplan.

Praktik kan ses som en viktig del i sökandet av en arbetsplats. Den är tänkt att ge en smidig väg för att komma in i arbetslivet och få en anställning. Utgående från mitt resultat visade det sig att det är svårt att få en praktikplats, speciellt inom det område som man önskar sig. Personer måste kanske nöja sig med att få en plats som i det långa loppet inte gynnar individens framtid. Här hänger det dock även mycket på enskilda arbetsgivare. Det kan finnas en fin utformad plan gjord av olika sektioner, men om ingen arbetsgivare tar emot en invandrare till sin arbetsplats så fungerar inte heller systemet kring praktiken. Även här kan man dra paralleller till att integreringen hör till allas vårt ansvar. Praktik kan vara en bra plan för att få ut invandrare i arbetslivet och även för att ge dem en chans att visa vad de kan. Men systemet fallerar så fort den ena parten inte tar sin roll på allvar.

7.3 Kritisk blick på forskningsresultatet samt förslag till fortsatt forskning

Då jag ser kritiskt på mitt forskningsresultat finns det faktorer som kan ha påverkat resultatet. Samtliga intervjuer har gjorts på engelska eller på finska, vilket varken har varit respondenternas eller mitt eget modersmål. Ibland då man är tvungen att uttrycka sig på ett annat språk så kan det vara svårt att få fram sitt budskap. Det är även lätt att det blir tolkningsfel mellan personer. Jag valde att intervju individer som kunde uttrycka sig utan en tolk, eftersom det riskerar att bli mera tolkningsfel med ännu en tredje part. En annan faktor är att jag har använt mig av ett litet antal respondenter, vilket betyder att jag inte har kunnat få en helt sanningsenlig bild av invandrares åsikter kring integreringen i Finland. Med ett större urval hade man fått in flera åsikter och berättelser kring processen.

Integrering och migration är breda forskningsområden. Ett exempel på fortsatt forskning kunde vara att göra en uppföljare på den här forskningen. Det skulle vara intressant att efter några år följa upp samma respondenter för att ta reda på hur deras situation ser ut då. Har deras syn på integrationen ändrats efter några år eller tänker de fortfarande likadant då de får se tillbaka på den här tiden?

Att fokusera på en annan slags migrationsform kunde även vara en forskningsidé. Man kunde till exempel fokusera på arbetskraftsinvandring och ta reda på hur integrationen ser ut för dem.

Är det lättare att få ett socialt nätverk då man har arbete och går det lättare att lära sig språket, eller utsätts de för samma svårigheter som mina respondenter gjort?

Att enbart fokusera på asylpolitiken och asylprocessen i Finland kunde vara ett tredje förslag. Även det är ett brett ämne med många olika områden. Antingen kunde man endast fokusera på politiken kring ämnet och gå djupare in i faktorer som påverkar processen, eller så kunde man även här fokusera på människors livsöden. Hur är det att leva som asylsökande i flera år och hur påverkar den här tiden på hela integrationsprocessen?

Källförteckning

Ager, A., & Strang, A. (2008). Understanding Integration: A Conceptual Framework. *Oxford University Press*. 21(12), 166-192. Doi: 10.1093/jrs/fen016.

Al-Baldawi, R. (2014). *Migration och anpassning: Den okända resan*. Lund: Studentlitteratur.

Andersson, L. (2011). Occupational choice and returns to self-employment among immigrants. *International Journal of Manpower*, 32(8), 900-922. Doi: [10.1108/01437721111181660](https://doi.org/10.1108/01437721111181660)

Arbets- och näringsministeriet, a. (u.å). *Integration av invandrare*. Hämtad den 25.10.2015 från http://www.tem.fi/sv/arbete/integration_av_invandrare

Arbets- och näringsministeriet, b. (u.å). *Förvaltning och aktörer inom integrationsfrämjande*. Hämtad den 25.10.2015 från http://www.tem.fi/sv/arbete/integration_av_invandrare/forvaltning_och_aktorer_inom_integrationsframjande

Arbets- och näringsministeriet, c. (u.å). *Integrationsfrämjande tjänster*. Hämtad den 25.10.2015 från http://www.tem.fi/sv/arbete/integration_av_invandrare/integrationsframjande_tjanster

Berg, L. & Spehar, A. (2011). *EU och välfärdens Europa: Familj, arbetsmarknad, migration*. Malmö: Liber.

Bergnehr, D. (2016). Unemployment and conditional welfare: Exclusion and belonging in immigrant women's discourse on being long-term dependent on social assistance. *International Journal of Social Welfare*. 25(1) 18-26. Doi: 10.1111/ijsw.12158.

Campbell, S. & Roberts, C. (2007). *Migration, ethnicity and competing discourses in the job interview: synthesizing the institutional and personal*. Sage Journals.

Chiswick, B. & Miller, P. (2001). *Immigrant earnings: Language skills, linguistic concentrations and the business cycle*. Population economics.

Berry, J. W. (1997). Immigration, acculturation, and adaptation. *Applied Psychology: An International Review*, 46(1), 5-34.

Berry, J.W m.fl. (1992). *Crosscultural psychology. Research and applications*. Cambridge: Cambridge University Press.

Bäckman, L. (2017). *Integration i projektform- en kartläggning av integrationsprojekt i Svenskfinland*. Migrationsinstitutet, nr 20. Åbo: Painosalama Ab.

Castles, S. (2011). Globalization, ethnic identity and the integration crisis. *Ethnicities*; vol. 11:1 (23-26) DOI: 10.1177/14687968110110010204.

De los Reyes, P., Molina, I., & Mulinari, D. (2003). *Maktens (o)lika förklädnader. Kön, klass & etnicitet i det postkoloniala Sverige. En festskrift till Wuokko Knocke*. Bjärnum: Atlas.

Dill-Thornton, B. & Zambrana, R.E. (2009). *Emerging Intersections: Race, Class, and Gender in Theory, Policy, and Practice*. New Brunswick, NJ, USA: Rutgers University Press.

Elmeroth, E. & Häge, J. (2016). *Flyktens barn: Medkänsla, migration och mänskliga rättigheter*. Lund: Studentlitteratur.

European Commission, a. (u.å). *The EU and Integration*. Hämtad den 26.10.2015 från <https://ec.europa.eu/migrant-integration/the-eu-and-integration>

European Commission, b. (u.å). *EU actions to make integration work*. Hämtad den 26.10.2015 från <https://ec.europa.eu/migrant-integration/the-eu-and-integration/eu-actions-to-make-integration-work>

European Commission, c. (u.å). *The mandate to promote integration at EU level*. Hämtad den 26.10.2015 från <https://ec.europa.eu/migrant-integration/the-eu-and-integration/the-mandate-to-promote-integration>

Fibbi, R., Lerch, M., & Wanner, P. (2006). Unemployment and Discrimination against Youth of Immigrants Origin in Switzerland: When the Name Makes the Difference. *Journal of International Migration and Integration*. 7(3), 351-366. Hämtad från <http://link.springer.com/article/10.1007%2Fs12134-006-1017-x>

Bursell, M. (2007). What's in a name? A field experiment test for the existence of ethnic discrimination in the hiring process. *The Stockholm University Linnaeus Center for Integration Studies (SULCIS)*.

Finlands Röda Kors, a. (u.å). Frågor och svar om flyktingar. Hämtad den 25.10.2015 från <https://www.rodakorset.fi/node/1421/mottagning-av-asylsokande-och-flyktingar/fragor-och-svar-om-flyktingar>

Finlands Röda Kors, b. (u.å). Stöd i integreringen. Hämtad den 2.4.2016 från

<https://www.rodakorset.fi/sok-stod-och-hjalp/integrering>

Finlex. (30.12.2010/1386). *Lag om främjande av integration*. Hämtad den 25.10.2015 från

<http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2010/20101386/>

Flyktingrådgivningen rf, a. (u.å.) *Asylprocessen i Finland*. Hämtad den 3.3.2018 från

http://www.pakolaisneuvonta.fi/index_html?lid=69&lang=sve

Flyktingrådgivningen rf, b. (u.å.) *Asylsökandes ställning i Finland*. hämtad den 3.3.2018 från

http://www.pakolaisneuvonta.fi/index_html?lid=77&lang=sve

Franzén, C. E., & Johansson, L. (2004). *Föreställningar om praktik som åtgärd för invandrares integration och socialisation i arbetslivet*. IFAU-Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering, rapport:2004:5. Hämtad den 19.3.2016 från:

<http://temaasyl2.episerverhotell.net/Documents/Forskning/IFAU/Forestallningar%20Om%20Praktik.pdf>

Hulko, W. (2009). The time- and context-contingent nature of intersectionality and interlocking oppressions. *Affilia*, 24(1), 44-55. doi:10.1177/0886109908326814

Inrikesministeriet. (u.å). *Integration*. Hämtad den 25.10.2015 från

<http://www.intermin.fi/sv/migration/integration>

Kaas, L. & Manger, C. (2011). Ethnic Discrimination in Germany's Labour Market – a Field Experiment. *German Economic Review*.

Kommunförbundet. (07.01.2016). *Mottagning av flyktingar i kommunerna*. Hämtad den 19.01.2016 från

<http://www.kommunerna.net/sv/databanker/nyheter/2016/20160119nyttmaterialtillintegrationstjanster/pakolaisten%20vastaanotto%20kunnissa%2007012016%20sv.pdf>

Lykke, N. (2003). *Intersektionalitet – ett användbart begrepp för genusforskningen*.

Kvinnovetenskaplig tidskrift, nr 1, s. 47-56.

Mattsson, K. (2010). *Genus och vithet i den intersektionella vändningen*. Tidskrift för genusvetenskap, vol. 1:2. (5–22). Hämtad den 3.1.2018 från

<http://ub016045.ub.gu.se/ojs/index.php/tgv/article/view/776/715>.

Migrationsverket. (2018). *Kvotflyktingar*. Hämtad den 29.1.2018 från

<http://migri.fi/sv/kvotflyktingar>

Platt, L. (2011). *Understanding Inequalities: Stratification & Differences*. Cambridge: Polity Press.

Saarela, J. (2011). Invandringens samhällsekonomiska konsekvenser - med fokus på Svenskfinland. Magma-studie, Nr 2, 2011. Finlands svenska tankesmedja Magma, Helsingfors. Från <http://magma.fi/uploads/media/study/0001/01/0d933d342d8aa2501c9eb8a2be547a4c096c9bf5.pdf>

Saraga, E. (2001). *Embodying the Social: Constructions of Difference*. Glasgow: The Open University.

Sernhede, O. (2003). Svart identifikation. I Ahmadi, N. (Red.). *Ungdom, kulturmöten, identitet*. Stockholm: Liber.

Statsrådet. (2017). *Finlands rapport om migration till OECD erbjuder en helhetsöversikt över migrationen 2016–2017*. Hämtad den 03.02.2018 från http://valtioneuvosto.fi/sv/artikeln/-/asset_publisher/1410869/suomen-oecd-maahanmuuttoraportti-tarjoaa-kokonaiskatsauksen-maahanmuuttoon-2016-2017

Vermeulen, H. (2010). Segmented assimilation and cross-national comparative research on the integration of immigrants and their children. *HAL archives-ouvertes*. 33(7), 1214-1230. Doi: 10.1080/01419871003615306.

Wesslén, M. & Eriksson, M. (2016). *Språk och arbete – en undersökning om språket betydelse för utlandsföddas position på arbetsmarknaden*. Mitt Universitet: Sociologiska institutionen.

Wikman-Immonen, A. *Integrationen behöver nya samarbetsformer*. Kommunförbundet.

Hämtad den 19.01.2016 från

http://www.kommunerna.net/sv/databanker/kolumner/blogg/2015/Sidor/2015-10-30-Anu-Wikman_flyktingar.aspx